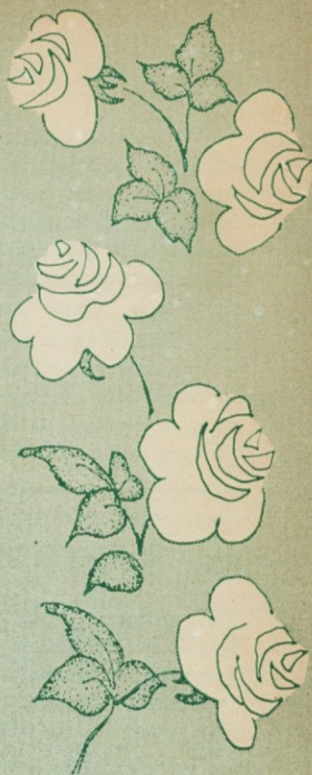

JANUAR

LA VIDA ESPIRITUAL

1980

**QUOMO
ZWLJENE**

El que ama cumple toda la Ley

Jesús no anuló los diez Mandamientos. Al contrario, los llevó a su plenitud, resumiéndolos en dos, que ya estaban expresados en la antigua Ley: Amarás al Señor, tu Dios, con todo tu corazón, con toda tu alma y con todo tu espíritu. Este es el más grande y el primer Mandamiento. El segundo es semejante al primero: Amarás a tu prójimo como a ti mismo. De estos dos mandamientos dependen toda la Ley y los Profetas. En otras palabras, el amor es la "clave" para "descifrar" la Ley.

Y haciéndose eco de la enseñanza de Jesús, san Pablo llega a decir: El que ama al prójimo ya cumplió toda la Ley. Porque los Mandamientos: no comeréis adulterio, no matarás, no robarás, no codiciarás, y cualquier otro, se resumen en éste: Amarás a tu prójimo como a ti mismo. El amor no hace mal al prójimo. Por lo tanto, el amor es la plenitud de la Ley.

Pregovori o dobrotelnosti

Kdor drugemu dobro dela, sebi spravlja. (slovenski)

Bog je dal človeku roke, da bi delal dobro. (arabski)

Dobrotljiva roka ne obuboža. (slovenski)

Dobrotelnost je užitek velike duše. (latinski)

Kar si pojedel, je izgubljeno; kar si daroval, je pridobljeno. (kurdski)

Kdor se odlikuje v dobrotelnosti, je večji kot Mojzes. (hebrejski)

Ob dobrih besedah se nihče ne zredi. (slovenski)

Z dobrotelnostjo se ustvarja blagostanje. (kitajski)

Naročnina „DŽ“ za leto 1980

Po lastnem premisleku in po posvetovanju z ljudmi, ki po svoji strokovni usposobljenosti lahko približno predvidevajo inflacijski proces v deželi, je uprava DŽ sklenila, da bo naročnina za leto 1980 \$ 65.000 za naročnike, ki bodo plačali do 31. marca 1980. Če bo šlo razvrednotenje našega denarja naprej, bolj kot predvidevamo, bomo morali od aprila naprej dvigniti tudi ceno naročnine, čeprav vse to delamo s težkim srcem. Radi bi, da bi naša revija bila res v vsakem slovenskem domu. Zelo priporočamo, da bi se na Duhovno življene naročile vse naše mlade družine, tudi narodno mešane. Vse naročnike prosimo, da upoštevate naše gospodarske težave in da nam ostanete zvesti.

UPRAVA DŽ

92 1482/722

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 47

JANUAR 1980

Pouk, tolažba, svarilo

Premislimo pomen časopisov za izseljence!

Prvenstveni namen človeka osebno ali skupine je ohranitev in napredek. To v stopnjevanem pomenu velja za človeka, ki je iztrgan iz naravnega okolja, kar velja za izseljence. Pripomorejo nam k temu živi osebni stiki in sredstva družbenega obveščanja.

Možnost živih stikov je v izseljenstvu zelo zmanjšana, čeprav ne vsem v enaki meri; pa tudi tistim, ki imajo to možnost pogosteje, je za zelo kratek čas.

Praznino v tem pogledu obojnim nadomesti časopis, ki posreduje: pouk, tolažbo in svarilo.

POUK

Časopis obnavlja in dopolnjuje osnovne resnice o človeškem sožitju v naravnem redu ter versko oblikovanje v nadnaravnem redu.

Človek je pozabljiv in leniv, zato mu je treba vedno znova obnavljati temeljne resnice življenja; prav tako se vedno pojavljajo nova vprašanja, na katera je treba odgovoriti.

TOLAŽBA

Življenje se nam nikdar ne odvija tako, kakor smo si zamislili ali želimo. Zemlja je dolina solza zaradi nedoseženega, izgubljenega ali zaradi razočaranja nad stvarmi, ljudmi ali ustanovami, začevši z zdravjem, družino, službo, medsebojnim razumevanjem. V teh primerih naravno čakamo besedo tolažbe.

SVARILO

Čim dalje smo zunaj navadnega okolja, tembolj je nevarno, da se oddaljimo od zdravih izročil.

Sami se težko uživimo v nove kraje in čase in nevarno je, da ka-
žemo napačno smer tistim, ki so
v novih krajih rojeni. Vedeti mo-
ramo, kako ne smemo opuščati
nekdanjega, kako sprejemati no-
vo ter oboje posredovati njim, ki
od nas upravičeno čakajo navo-
dila. Nihče od nas ni neranljiv
pred vplivi novega sveta, ki niso
vedno pozitivni. Hvaležni mora-
mo biti klicarju, ki nas kliče na-
zaj in pokaže pravo pot naprej.

Vse to troje more opraviiti tisk,
če ga imamo na razpolago in ga
hočemo brati.

Pastoralno navodilo o sredstvih
družbenega obveščanja „Občestvo
in napredek“ od 23. maja 1971
pravi: „Da bi se moglo javno mne-
nje pravilno oblikovati, morajo
imeti ljudje pravico do virov in-
formacij in sredstev informira-
nja“ (33). — „Sredstva družbene-
ga obveščanja so nov dejavnik v
kulturi našega časa, saj morejo
hkrati vplivati na zelo veliko šte-
vilo ljudi“ (53). — „Sredstva
družbenega obveščanja nikoli ne
bodo uresničila zastavljenega ci-
lja — prispevati k napredku člo-
veštva —, če se ne bodo soočila
tudi z neposredno prisotnimi
vprašanji in težavami človeštva,
če ne bodo človeku vlila upanja

s poudarjanjem čedalje tesnejše
skupnosti tistih, ki verujejo v Bo-
ga, posebno tistih, ki jih bratsko
druži isti krst“ (96). — „Tisk ima
po svoji naravi in značilnosti si-
len pomen in vpliv. S svojo gib-
čno pestrostjo in bogastvom vse-
bine se lahko spušča v razlago
najmanjših podrobnosti, pri tem
pa spodbuja bralca k razmišlja-
nju ter mu krepí željo, da bi zve-
del še več“ (136). — „Položaj, ki
ga sredstva družbenega obvešča-
nja zavzemajo v človekovem živ-
ljenju in njegovi prihodnosti, u-
činki, ki jih smemo od njih pri-
čakovati, vprašanja, ki jih zastav-
ljajo katoličanom, vse to zahteva,
da jih res koristno uporabimo
pri pastoralnem delu, da priteg-
nemo k sodelovanju in primerno
oblikujemo za to sposobne ljudi
“ (162). „Verniki naj kot posame-
zniki in kot člani skupnosti tudi
z molitvijo praktično pomagajo,
da bo Cerkev v sedanjem svetu
mogla bolje izvrševati svoje po-
slanstvo s pomočjo sredstev druž-
benega obveščanja“ (163).

Svojo dolžnost izpolnijo tisti, ki
pišejo, urejajo, širijo, berejo in
plačajo. Če bomo prav razumeli
in izvršili, bo nam in drugim v
duhovno dobro. Naj bi bilo tako!

Anton Orehar

Marijansko leto v Argentini

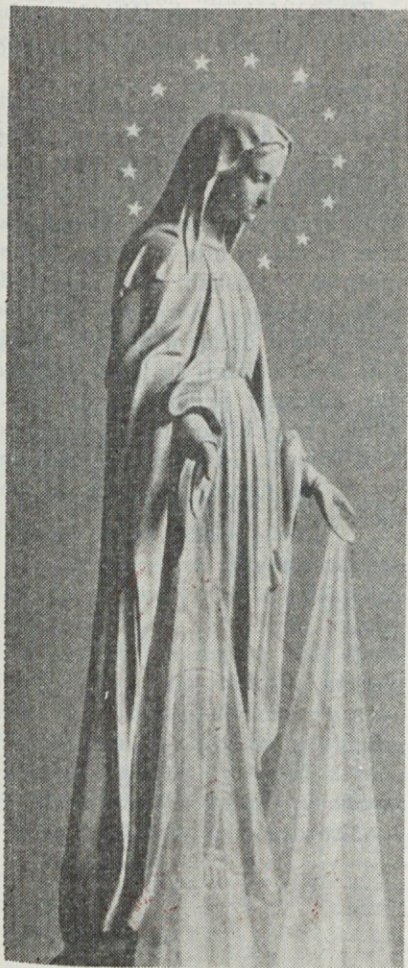
Na praznik Brezmadežne leta 1978 so argentinski škofje pozvali vso Cerkev v deželi na obhajanje Marijinega narodnega leta. Urad-

no se je Marijino leto začelo 7. oktobra lani in sicer z različnimi prireditvami, med katerimi je izstopalo zlasti množično mladinsko pešromanje v Luján, ki je tokrat zajelo okrog 800 tisoč pretežno mladih romarjev iz vseh predelov dežele.

Marijino leto se bo končalo z marijanskim kongresom v Mendozi prve dni oktobra letos. Verjetno bo pred sklepom Marijinega leta tudi enotedenski mariološki kongres, kot je to običajno.

Med omenjena dva datuma se bodo zvrstili vsi programi pastoralnega značaja, tako tisti, ki jih bodo organizirali na narodni ali škofijski ravni, kot drugi, ki jih bodo zamislili in izvedli v okviru župnijskih, vzgojnih in drugih skupnosti, kot so na primer različne narodnostne skupnosti v deželi.

Med zadnjim splošnim svetim letom je bila milostna priložnost za prenovitev krščanskega življenja vse Cerkve v znamenju sprave. Tokrat pa se nam ponuja milostna priložnost za katoliško evangelizacijo. To Marijino leto je upravičeno v toliko, v kolikor nam bo pomagalo, da osvetlimo mesto in vlogo Matere božje pri evangelizaciji Latinske Amerike, kot je naročila III. splošna konferenca latinsko-

ameriškega episkopata v Puebli leta 1979.

Nujno je treba, da gremo katoličani, hierarhija in laiki, naproti tistim, ki so se odmaknili od katoliškega nauka in zavrgli ali opustili ljudske pobožnosti na čast Materi božji, ne da bi jih nadomestili z drugimi. In vendar je II. vatikanski koncil, na katerega so se pri svojem ikonoborstvu tako radi sklicevali, osvežil nauk o Mariji in priporočil njeno češčenje, ki naj se navdihuje v svetem pismu in v spisih cerkvenih očetov.

Koncilski nauk o Mariji, treba je poudariti, je res bolj naravnana na Kristusa in Cerkev, kar priča tudi njegovo mesto v dogmatični konstituciji „Luč narodov“. Marijanska pobožnost je postala bolj povezana z bogoslužjem in bolj zavzeta za evangelizacijsko poslanstvo Cerkve. Prav tako nas mora navajati k prizadevanjem za zблиžanje z ločenimi krščanskimi brati.

Tako nam torej to Marijino leto nudi ugodno priložnost, da razberemo prvine za osvetlitev, poglobitev in posodobljenje pobožnosti do Jezusove matere. S tem pa bo okrepljena tudi zavest in odgovornost evangelizacije Cerkve v deželi.

Previdnostno soupada Marijino leto s 350 letnico „čudežnih dogodkov“ v Lujanu. Od leta 1630 namreč argentinski narod časti Marijo, brez madeža spočeto, v Lujanu. Res je, da časti argentinski narod na drugih krajih Marijo pod dru-

gimi naslovi. Itatí, Sumampa, Guadalupe, Pompeya, Lourdes, Catamarca, Salta so tudi pomembna Marijina božjepotna svetišča. Vendar je podoba lujanske Marije zaščitnica celotne dežele in njena obletnica prepleta s koreninami argentinske zgodovine zvestobo argentinskega naroda Kristusu in Cerkvi.

Zamisliti in uresničiti je treba to leto kot leto milosti in apostolata.

Tudi slovenska verska skupnost, ki živi v deželi ob Srebrni reki, mora zaživeti Marijino leto. Naš slovenski narod se je bil v vsej svoji zgodovini zaupno oklepal Marije, ki mu je bila tolažnica in pomočnica v stiskah, zato nam tudi naša preteklost narekuje zvestobo naši skupni duhovni Materi. Marijino leto v deželi je lahko tudi za nas milostna priložnost, da osvežimo, poglobimo in posodobimo svoj sinovski odnos do nje, da nam bo še za naprej vzornica in pomočnica.

Novoletna misel

Tisočletja, stoletja, desetletja: ritem, v katerem diha naš planet, zajet med ledenima kupolama svojih tečajev.

Leta, meseci, dnevi: ritem, v katerem dihamo mi, zajeti med tečajema rojstva in smrti.

Ure, minute, sekunde: ritem, v katerem v vsakdanji razcefranosti delamo in trpimo in sanjamo. Ali, kakor je zapisal veliki slovenski poet: v katerem vriskamo, jočemo, hočemo.

Hočemo.

Kaj?

Samo zdravja? Samo uspehov? Samo ljubezni? Samo hiš, avtov, vikendov, potovanj?

Ne, hočemo nekaj več. Hočemo neizmerno več, četudi se tega ne zavedamo.

Globoke večnosti hočemo, kakor je rkel veliki nemški poet.

Ko ga bomo na Silvestrovo čakali, da se kazalec na uri dokoplje na polnoč, bomo vedeli, da bo onkraj prevala še naprej naš stari umrljivi čas: ne večnost, ampak samo še en zemeljski januar s svojimi skrbmi in svojimi prehladi, s podražitvami in stavkami, z večno nemirnim Srednjim vzhodom, z vedno neizpeljanimi razorožitve-

nimi pogajanji, z vedno krvavečimi manjšinami.

Pa vendar se mi zdi to, da si ob novem letu voščimo, nekaj lepega: ena tistih konvencij, ki navsezadnje odkrivajo temeljno dobrost človeškega dna. Želeti drugim zdravja, sreče, vsega dobrega — kaj more biti lepšega kakor to odpiranje sočloveku iz lastne samozagledanosti, samoljubja in egoizma.

Zato ubogi poštarji, ki v teh dneh najbolj odplačujejo ta naš pisemski altruizem, ne hodijo okrog obremenjeni s praznimi konvencijami. Okrog hodijo otovorjeni z našimi dobrimi željami. Lahko bi celó rekli: s človeško ljubeznijo, pa naj bo ta izražena še tako konvencionalno. A tudi če bi bile njihove torbe natrpane s konvencionalnostjo, ali ne bi bil tisti papir žlahtnejši, kakor če bi bil to papir čekov, političnih polresnic, senzacionalnega šunda? Tudi konvencionalno želeti dobro pomeni aktivirati reaktor božjega, ki je vgrajen v nas — ljubezen.

Na slemenu neke polnoči, ujeti v misterij časa, si človeški otroci medsebojno voščimo dobro: kako lepo je to, kako visoko, kako vredno človeka!

Alojz Rebula

SLAVA BOGU NA VIŠAVAH

MIR LJUDEM NA ZEMLJI

Za svetovni dan miru

Mir ni le v tem, da ni vojne, niti ni to zgolj utrjevanje ravnosti med nasprotniki niti ni posledica nasilne zasedbe; mir v pravem in polnem pomenu je delo pravičnosti. Mir je sad reda, ki ga je položil v človeško družbo njen božji ustanovitelj in ki naj ga uresničujejo ljudje, žejni vedno popolnejše pravičnosti.

Res je, da je splošna blaginja po svoji prvobitni naravi podrejena večnemu zakonu, a v tem, kar zahteva v določenih okoliščinah, je zaradi zgodovinskega razvoja podvržena nenehnim spremembam. Zato ni mir nikoli za vedno pridobljen, marveč ga je treba neprestano naprej graditi. Ker je vrh tega še človekova volja nestalna in ranjena po grehu, zahteva skrb za mir od vsakogar, da stalno obvladuje svoje strasti, od zakonite oblasti pa trajno budnost.

To pa še ni dovolj. Na svetu ni mogoče doseči miru, če niso zavarovane osebne dobrine in če si ljudje ne morejo neovirano medsebojno priobčevati bogastev svojega srca in razuma. Če hočemo zagotoviti mir, je nujno potrebno imeti odločno voljo spoštovati druge ljudi in narode ter njihovo dostojanstvo in vztrajno si prizadevati

za bratsko sožitje. Mir je torej tudi sad ljubezni, ki gre vse dalje od tega, kar zmore uresničiti pravičnost.

Zemeljski mir, ki izvira iz ljubezni do bližnjega, je podoba in učinek miru Jezusa Kristusa, ki izhaja iz Boga Očeta. Učlovečeni božji Sin, knez miru, je namreč s svojim križem vse ljudi spravil z Bogom, znova vse zedinil v eno ljudstvo in eno telo, v svojem lastnem mesu uničil sovraštvo in z vstajenjem poveljčan razlil Duha ljubezni v srca ljudi.

Zato vneto pozivamo vse kristjane, naj izvršujejo resnico v ljubezni in naj se združijo z ljudmi, ki so iskreno za mir, da bi mir izprosili in vzpostavili. Prežeti od tega duha si ne moremo kaj, da bi ne izrekli priznanja tistim, ki se pri uveljavljanju svojih pravic odrekajo sili ter se zatekajo k obrambnim sredstvom. Ta sredstva so, spotoma povedano, tudi slabšim na voljo, če se le to da izvesti tako, da niso kršene pravice in dolžnosti drugih, posameznikov ali družbe.

(Iz pastoralne Konstitucije o Cerкви v sedanjem svetu 2. vaticanskega vesoljnega cerkvenega zbora — CS 78).

Marija težko čaka, da bi mogla prinesiti mir na svet. Ali je med nami že dovolj duš, pripravljenih ji z molitvijo in žrtvami omogočiti, da prinese mir na svet in ne ostane še nadalje skrita s svojimi čudeži milosti?

Škof dr. Gregorij Rožman

Dobro, mirno novo leto!

Tudi danes stari sneg še ni skopnel,
še zmeraj pod novim zamrznjen leži,
tudi z novim letom ne boš vsega znova začel,
še naprej te spremljata luč in senca preteklih dni.

Zato nobeno slovo ni dokončno
in noben začetek čisto nov,
tudi leto, ki je minilo,
je bilo senčno in sončno,
sedanjost je polna prenov in obnov.

Zato se ob novih snežnih kristalih
še malo poveselimo, človeško toplo zaželimo
drug drugemu blagoslovljeno, dobro novo leto:
da bo zdravo, srečno, mirno leto!

Milena Merlak

SKRIVNOSTNA ZVEZDA REPATICA

Tisočletja je človeštvo strmelo
v obširno, z zvezdami posuto noč-
no nebo. Bilo je prevzeto od ne-
številnih nebnih teles, ki so se
svetlikala na nebu. Počasi so zvez-
de in ozvezdja dobivala imena. Da-
našnje zvezdoslovje je celó izmeri-
lo oddaljenost mnogih zvezd, v
resnici velikanskih nebnih teles na
najrazličnejših stopnjah razvoja,
od Zemlje, v kozmičnih merilih raz-
meroma majhne in nepomembne
zvezde, žareče samo še v svoji
notranjosti.

In vendar se je na tej majhni
zemlji učlovečil sam Bog! Njegov
prihod so polni upanja pričakovali
človeški rodovi, naznanjali so ga
preroki, neposredno pa ga je ozna-

nila tudi skrivnostna zvezda, ki se
je ob Jezusovem rojstvu pojavila
na nebu. Danes ji vsi pravimo
zvezda repatica. Postala je sestav-
ni del vsakoletnih božičnih jaslic
ravno tako kot božji hlevček in
sveti trije kralji.

Danes se temu ne čudimo več na
isti način, kot so se takrat čudili
pastirji in sveti Trije kralji, ko so
nenadoma med številnimi zvezda-
mi na nebu zagledali čisto novo in
prav posebno veliko in skrivnost-
no vznemirljivo repatico.

Ta se ni pojavila na nebu po na-
ključju, ampak je bila že mnogo
prej napovedana, že dolgo priča-
kovana znanilka Jezusovega roj-
stva, ki je vodila pastirje, potnike,

ovce, svete Tri kralje, skratka vse, ki so hiteli k Odrešenikovi zibelki, bolj zanesljivo kakor najbolj moderen kompas.

Kako bi sveti Trije kralji, ki so imeli pred seboj najdaljšo pot, našli brez zvezde repatice skromni hlevček na robu Betlehema? Ves čas svojega dolgega romanja so zaupali v svetlo skrivnost, ki jo je izžarevala repatica. Brez vere bi jim že mnogo prej pojenjale moči, motila bi jih raztrgana vladarska oblačila in pozlačene opanke s pre-

luknjanimi podplati, njihova lastna oblastizeljnost bi pregnala po-božno molitev z njihovih ustnic. A nič takega se ni zgodilo.

Sila, ki je sevala in vodila svete Tri kralje k Jezusu, je bila nadnaravna. Zvezda repatica je bila zvezda vseh zvezd, lahko bi rekli božja zvezda, ki je bila ena izmed velikih nebesnih in zemeljskih skrivnostnih znamenj, katere so spremljala Jezusov prihod na Zemljo.

Milena Merlak

Božična misel

Ulice v mestu po smrečju dišijo, čeznje razpete so luči okrasne; v vetru, dežju njih sijaj ne ugasne, v noč zapoznelo migljaje bedijo.

Blišč in razkošje — odraz blagostanja...

Vse za denar in udobnost peha se. Kdo še v tem hrupu zamisli se vase?

Človek vrednote najvišje odklanja.

O, kako daleč je noč odrešenja s svojim uboštvom in mirom in srečo, s svojo tišino, v vekove brnečo!

Ne zamudimo iz jaslic žarenja, da ne utonemo v valu praznine — Dete ljubezni nam da in topline.

Ljubka Šorli

Ah, ti večno sveta noč

Zaprthih oči se zamaknem v preteklost.
Na voglu s svetilke sneži in sneži
na smreko božično, v osamljeno cesto,
na zvon, ki z voščili iz dalje doni.

Priprthih oči se spet vrnem v sedanjost.
In vlaki drdrajo do zadnjih postaj
od tržnic, delavnic in šol in uradov —
le zvezde mi pletejo v morju smehljaj.

Odprtih oči se obrnem v prihodnost.
Iskalci Boga v pristanišču stojé
in Mož in Devica, v naročju z Otrokom,
in vsi po božično Ljubezen slavé.

Razprthih oči se še enkrat povrnem.
Pod cestno svetilko že dolgo sneži.
Snežinkam svetijo peruti srebrno.
Na prsih jim Jezusov križec žari.

Vladimir Kos

Lilit

(Božična zgodba)

Kraljična Lilit, hči kralja Heroda, je ležala na škrlatni postelji in premišljevala. Zamorka Nun ji je s pahljačo iz nojevega perja hladila čelo in maček Astarot ji je dremal ob nogah.

Kraljična Lilit je bila stara petnajst let. Imela je oči, globoke, kot je voda v vodnjaku, in njena usta so bila kakor cvet.

Mislila je na svojo mater, kraljico Miriamno, ki je umrla, ko je bila Lilit še čisto majhna. Ni vedela, da jo je oče iz ljubosumnosti

umoril. Vedela pa je, da je imel v sobici shranjeno kraljičino truplo, maziljeno z medom in dišavami, in da jo še vedno objokuje. Mislila je na očeta, kralja Heroda, ki je bil tako mrk in vedno bolan. Včasih se je zaprl v sobo in tam so ga slišali, kako je kričal. To je bilo tedaj, kadar se mu je zdelo, da vidi spet vse, katere je dal umoriti: svaka Kostobara, ženo Mariamno, svoja sinova Aristobula in Aleksandra, Lilitina brata, taščo Aleksandro, sina Antipatra, učenika postave Baba-ben-Buta in mnogo drugih. In čeprav Lilit teh reči ni vedela, ji je oče vzbujal silno grozo.

Mislila je na Mesijo, katerega so pričakovali Judje in o katerem ji je često pripovedovala do-
jilja Egla, ki je bila že mrtva. In
dasi naj bi bil Mesija kralj name-
sto Heroda, si je dejala, da bi ga
vendarle prav rada videla. Čudo-
vitost tega prerokovanega dogod-
ka jo je odvrčala od tega, da bi
bila premišljevala, kako naj se
izvrši.

Mislila je končno na malega
Hozaela, sina svoje sodojenke Ze-
bude, ki je prebivala v Betlehe-
mu. Hozael je bil fantek, star ko-
maj leto dni, smehljal se je in pri-
čenjal govoriti. Lilit ga je nežno
ljubila. In skoraj vsak dan je u-
kazala vpreči mule v voz iz cedro-
vine in je šla z zamorko Nun obi-
skat malega Hozaela. — Lilit je
mislila na vse to in da je čisto sa-
ma na svetu in da bi bilo brez
malega Hozaela zelo dolgčas.

Tedaj se je Lilit šla sprehajati
na vrt pod velike sikomore. Tam
je srečala starega Zabulona, ki je
bil nekoč stotnik kraljeve telesne
straže. Herod je zamenjal svojo
judovsko stražo z rimskimi voj-
ščaki. Ker pa je staremu Zabulo-
nu zaupal, ga je postavil, da je
nadzoroval tisto krilo dvora, kjer
je stanovala kraljična Lilit.

Stari Zabulon, ki je bil že ne-
kaj let bolan, se je grel na kam-
niti klopi na soncu. Lilit mu je
rekla:

„Žalosten si, stari Zabulon?“

„Zvedel sem od nekega stotni-
ka, da je kralj ukazal, naj jutri
ob zori pomoré vse betlehemske

otroke, ki še niso stari dve leti.“

„Ah!“ je rekla Lilit. „In za-
kaj?“

„Modri so oznanili, da je bil
rojen Mesija. Toda nihče ne ve,
kako ga prepoznati; a modri se
niso vrnili, da bi povedali, ali so
ga našli. Če pomori kralj vse o-
tročičke v Betlehemu, mu Mesija
gotovo ne uide.“

„To je res,“ je rekla Lilit, „to
je prav dobro zamišljeno.“

Ko je trenutek premišljevala,
je vprašala:

„Ali ga je mogoče videti?“

„Koga?“

„Mesijo?“

„Da bi ga bilo mogoče videti,
bi moral človek vedeti, kje je. In
če bi kdo vedel, kje je, kralju ne
bi bilo treba moriti otročičkov v
mestu.“

„Res je tako,“ je rekla Lilit.

Prav potihoma je dostavila, kakor
da jo je strah pred svojimi last-
nimi besedami:

„Moj oče je zelo hudoben.“ Na-
to kar naenkrat: „In mali Ho-
zael?“

„Mali Hozael,“ je rekel Zabu-
lan, „umre kot vsi drugi, zakaj
vojaki bodo pretaknili vse hiše.“

„Saj sama čisto zagotovo vem,
da mali Hozael ni Mesija. Kako
pa naj bi bil Mesija? Sin moje
sodojenke je.“

„Prositate očeta milosti zanj,“ je
rekel Zabulon.

„Ne upam se,“ je rekla Lilit in
nadaljevala:

„Sama pojdem z Nun po male-
ga Hozaela in ga bom skrila v

svoji sobi. Tam bo na varnem, kajti tja kralj ne pride skoraj nikoli.“

Lilit je ukazala zapreči mule v voz iz cedrovine, šla z Nun v Betlehem, obiskala sodojenko Zebudo in ji rekla:

„Dolgo je, glej, odkar nisem videla Hozaela. Rada bi ga vzela s seboj v двореc in ga obdržala pri sebi ves dan. Saj si ga že odstavila in ti ni treba več skrbeti zanj. Oblečem ga v hiacintno obleko in mu obesim okoli vratu biserno ovratnico.“ Povedala je Zebudi, kar je izvedela od Zabulona, tako zelo se je bala kralja.

Toda zapazila je, da je Zebudi zažarel obraz od nenavadnega veselja.

„Zakaj si tako vesela?“

Zebuda je pomislila za hip in dejala:

„Vesela sem, kraljična Lilit, ker ljubite mojega sinka.“

„In tvoj mož, kje je?“

Zebuda se je še obotavljala in odgovorila:

„Šel je po čredo v gore.“

Nun je skrila malega Hozaela pod ogrinjalom. Lilit in dobra zamorka sta se vrnila v двореc, ko je za Jeruzalemom zahajalo sonce.

Ko je prišla Lilit v sobo, si je posadila Hozaela na kolena; otrok se je smehljal in skušal zagrabit dolge kraljičine uhane.

Toda Nun, ki je v bližnji dvorani pripravljala koruzno kašo za otroka, je pritekla in zasopla:

„Kralj, kralj prihaja!“

Lilit je imela komaj zadosti časa, da je položila Hozaela v široko košaro in ga pokrila s kupom svile in bleščečega platna.

Kralj Herod je vstopil s težkimi koraki, hrbet je imel upognjen, oči so mu krvavo žarele v prstenem obrazu in pri hoji je rožljaj z verižicami in zlatimi ploščicami. In podbradek se mu je tresel, da mu je vsa gosta brada drgetala. — Vprašal je Lilit: „Od kod prihajaš?“

Odgovorila je: „Iz Jerihe.“

In s svojimi mirnimi očmi je pogledala kralja.

„Ah, kako zelo ji je podobna,“ je zamrmral Herod.

Ta hip se je zaslišal tenak krik iz košare.

„Boš hitro tiho?“ je zaklicala Lilit mačku Astarotu, ki je dremal na preprogi. — Nato je rekla kralju: „Oče, zdi se mi, da si žalosten; hočeš, da ti zapojem pesem?“ Vzela je kitaro in zapela pesem o rožah.

Kralj je mrmral: „Ah, ta glas!“

In kot da ga je obšla strašna groza, je pobegnil, ker so mu pogledi in Lilitina pesem zbudili spomin na glas in na oči kraljice Mariamne.

Kmalu nato je šla Lilit na vrt in videla starega Zabulona, kako je jokal.

„Zakaj jočeš, stari Zabulon?“ je vprašala.

„Saj veste, kraljična Lilit, jočem, ker hoče kralj umoriti fantička, ki je Mesija.“

„Ampak,“ je rekla Lilit, „če bi

bil zares Mesija, bi ga ljudje ne mogli umoriti.“

„Bog hoče, da mu pomagamo,“ je odvrnil Zabulon. „Kraljična, vi ste dobri in usmiljeni in morali bi opozoriti otročičkovega očeta in mater:“

„A kje naj ju najdem?“

„Vprašajte ljudi v Betlehemu.“

„Toda, ali mar smem rešiti njega, ki bo pregnal moj rod iz tega dvorca, njega, čigar uboga jetnica bom morda nekoč, ali pa bom zaradi njega še morala beračiti po ulicah?“

„Ti časi so še daleč,“ je rekel Zabulon, „in Mesija je komaj čisto majhen fantek, šibkejši od malega Hozaela. Toda Mesija bo imel dovolj moči, da postane kralj, ne da bi storil komu kaj hudega.“

„Ampak, če le je Mesija?“ je vprašala Lilit.

„Seveda je,“ je rekel Zabulon, „ker se je rodil v Betlehemu ob času, katerega so oznanjali preroki, in ker so modri videli njegovo zvezdo.“

„Gotovo je lep, čeprav je še majhen, kajne, Zabulon?“

„Pisano je, da bo najlepši med vsemi človeškimi otroki.“

„Pogledat ga pojdem,“ je rekla Lilit.

Ko je legla noč, se je Lilit zavela v črne tančice. Zapestnice in zlati obročki na laktih in nad členki in verižice, viseče okoli vratu, in žlahtni kamni, s katerimi je bila vsa pokrita, so se tako

nežno lesketali skozi pajčolan kakor zvezde na nebu in tako je bila Lilit podobna noči, po kateri je dobila ime. Zakaj Lilit pomeni po hebrejsko Noč.

Skrivoma sta z zamorko odšli iz dvorca. Po poti je Lilit premišljevala: „Ne bi hotela, da Mesija očetu vzame krono, kajti hudo bi mi bilo, če ne bi mogla več prebivati v lepem dvorcu, če ne bi imela več lepih preprog, lepih oblačil, draguljev in dišav. Nočem pa tudi, da ga umore, ubogega novorojenčka. Rekla bom torej očetu, da sem našla njegovo skrivališče in v zahvalo za uslugo ga poprosim, naj prizanese otroku in ga obdrži v dvorcu. Tako nam ne bo mogel škodovati; če pa je Mesija, bomo tako in tako deležni njegove moči.“

Ko je Lilit prišla k Zebudi, je ta molila s svojim možem Metuelom. In zdelo se je, da oba prevzema tiha radost.

Tedaj se je Lilit domislila zvižaje:

„Hozaelu je dobro,“ je rekla, „in jutri vama ga prinesem nazaj. Ker pa gotovo vesta, kje je Mesija, me popeljita k njemu. Prišla sem, da ga molim.“

Metuel je bil preprost mož, ki je verjel v poštenost ljudi. Odgovoril je: „Peljem vas k njemu, kraljična Lilit.“

Ko sta prišla na kraj, kjer je bilo dete, se je Lilit močno začudila, kajti pričakovala je nekaj nenavadnega in veličastnega, da-

Birmanci na dan sv. birme (25. novembra 1979): Damjan Amon, Milan Rovnan, Martin Petkovšek, msgr. Orehar, Ivan Vombergar, Aleksander Kastelic, Danijel Bergant. 2. vrsta: Franci Grillj, Pavel Erjavec, Danijel Lovšin, Marko Tomazin, Viktor Triler, Damjan Eiletz, Lojzek Miklavc, Martin Žužek, Damjan Boltežar, Edvard Tušek. 3. vrsta: Tadej Zure, Avrelij Nosé, Jožko Mokorel, Toni Rovnan, Viktor Modic, Tonček Komar, Martin Oblak, Andrej Nabergoj, Matej Debevec, Ivan Mežnar, Andrej Rezelj in Tomaž Petkovšek (foto Marko Fink)

si ni prav vedela kaj. Videla pa je samo kočo, prislunjeno k skalni steni, in pod slamnatno streho osla, vola, moža, ki je bil kot obrtnik, preprosto ženo iz ljudstva, brez dvoma lepo, toda skromno oblečeno, v jaslicah pa na slami otročička, ki se ji je sprva zdel tak, kakršni so mnogi drugi.

Toda ko je stopila bliže, je videla njegove oči in v teh očeh pogled, ki ni bil kar nič otroški, in neskončno in nadčloveško milino. In opazila je, da je hlevček raz-

svetljevala samo luč, ki je izhajala iz deteta. Rekla je mladi materi:

„Kako ti je ime?“

„Mirjam.“

„In fantku?“

„Jezus.“

„Prav priden je videti.“

„Včasih joka, ne kriči pa nikoli.“

„Ali dovoliš, da ga poljubim?“

„Rada, gospa,“ je rekla Mirjam.

Lilit se je nagnila in poljubila dete na čelo. In Mirjam je bila

nekoliko nevoljna, ko je videla, da ne poklekne.

„Tako,“ je rekla Lilit, „to malo dete je Mesija?“

„Rekli ste, gospa.“

„In on bo kralj Judov?“

„Zato ga je Bog poslal.“

„Ampak potem se bo vojskoval, bo ubil mnogo ljudi in pahnil s prestola kralja Heroda ali pa njegovega naslednika?“

„Ne,“ je rekla Mirjam, „zakaj njegovo kraljestvo ni od tega sveta. Ne bo imel ne straž ne vojakov; ne bo imel ne dvorcev ne zakladov; ne bo pobiral davkov in živel bo kakor najsiromašnejši izmed ribičev ob Genezareškem jezeru. Služabnik vseh ponižnih in majhnih bo. Zdravil bo bolnike, tolažil potrte. Učil bo resnico in pravičnost in vladal bo nad srci in ne nad telesi. Trpel bo, da nas pouči o ceni trpljenja. Kralj vzdihljajev bo, usmiljenja in odpuščanja. Kralj ljubezni bo. Zakaj ljubil bo ljudi in vsem, ki jih muči žeja po ljubezni, kateri na Zemlji ni zadostitve, bo povedal, kako njihovo ubogo srce najde veselje in zadovoljnost. Imel bo neizčrpno usmiljenje z vsemi, tudi z grešniki, ki bodo ohranili zmožnost, da ljubijo, in krepost, da se čutijo bratje vseh ljudi in da se ne povišujejo nadnje. In ni dvoma, da bo imel prestol...“

„Ah, torej le sama praviš,“ je rekla Lilit, ki se je že upirala.

„...toda,“ je povzela Mirjam, „ta prestol bo križ. Na križu bo

umrl, da se pokori za grehe ljudi in da se jih Bog, njegov oče, usmili.“

Lilit je poslušala vsa začudena. Počasi je okrenila glavo k jaslicam. Videla je, da jo dete gleda, in premagana od božajočih oči je padla na kolena in zamrmrala: „Nikoli mi ni nihče pripovedoval takih reči.“ In molila ga je.

Nun, dobra zamorka, je klečala že dolgo in jokala.

„Vem,“ je rekla Lilit in vstala, „da išče kralj Herod otroka, da bi ga umoril. Vzemita osla, jaz ga plačam gospodarju, in bežita!“

„Tako mi je bilo naročeno po angelu,“ se je priklonil Jožef kraljični in se ji zahvalil za dar.

Po ozkih stezah, ki so se vile ob oblih gričih, so dospeli Jezus z materjo in Jožef in Lilit in zamorka in osel na ravnino.

„Tukaj vaju moram zapustiti. Jaz sem kraljična Lilit, hči kralja Heroda. Spominjajta se me!“

Medtem ko sta odhajala Mirjam, ki je sedela na oslu in držala Jezusa v naročju, in Jožef po poti na desno, je Lilit v temni noči zrla za svetlim sijem, ki je obkrožal božansko čelo malega deteta.

In prav tisti hip, ko je bleda, skrivnostna svetloba izginila za gozdom, se je zdajci prikazala med topotom konj in rožljanjem jekla truma rimskih vojakov, ki so jezdili v Betlehem.

Jules Lemaitre

Nov človek za nove čase

Ugledni francoski časnikar Andre Fontaine je 6. oktobra 1979 v pariškem Le Mondu zapisal o papežu Janezu Pavlu II.: „Noben kralj, noben predsednik, noben generalni sekretar, noben popevkar, noben športnik, noben filmski igralec — nihče ne more tekmoovati z njim v popularnosti.“

Pojav je izreden, saj je pred dobrim letom razmeroma malo ljudi vedelo, kdo je kardinal Wójtyła. V naši dobi, ko nekateri toliko govorijo o smrti Boga, o ateističnem pogledu na svet in na življenje, o znanosti, ki naj bi razkrinkala staro utvaro o Bogu — v naši dobi se zbirajo milijonske množice okrog človeka, ki jim prinaša bistveno duhovno sporočilo, ki jim govori o Bogu in o dostojanstvu človeka, ustvarjenega po božji podobi. Očitno so nekateri prehitro pokopali Boga. Očitno Bog umira hitreje v šolskih učbenikih kot v srcu množic.

Kje je vzrok pojavi, ki ga ni nihče predvideval? Tu vidim predvsem dva vzroka.

Najprej je tu osebnost svetega očeta. Priznati je treba, da je ta „slovanski papež“ izredno priku-pen. Telesno močan, neutrudljiv (68 govorov v devetih dneh med zadnjim potovanjem na Irsko in v Združene države), s širokimi obzorji, z nenavadnim čutom za situacijo, tako da se vselej „znaj-

de“, z veliko človeško toplino in nenazadnje s svojim čutom za humor, ki sprošča množice. Iz vse njegove pojave žari nekaj posebnega: gotovost in veselje odrešene-ga človeka. Politiki, dostikrat tako smešno slovesni v zavesti svoje pomembnosti, postajajo že kar ljubosumni.

Janez Pavel II. ljubi življenje. Gre mu naproti. Gre k množicam, poln vesele in močne vere. Kaže, da ne zdrži dolgo za vatikanskimi zidovi. Vleče ga ven, v širna prostorja, kjer se zbirajo množice.

In še to: očitno mu papeška služba ni pretežka. Nikdar ne toži nad bremenom, ki mu ga je naložila božja previdnost. Nasprotno, vesel je, da je papež, in dobro se počuti v svoji vlogi.

Angleški časnik The Economist, ki mu ni mogoče očitati pretirane pozornosti do duhovnih problemov niti posebnega nagnjenja do „papizma“, je pred dnevi zapisal o njem: „Such Magnetism is Power“ — takšen magnetizem je moč. Ta magnetizem je pritegnil milijonske množice v Mehiki, na Poljskem, na Irskem in v Združenih državah. V naslednjih mesecih jih bo privabil na Filipinih, v Braziliji in drugod.

Marsikomu bi se spričo takih uspehov zavrtelo v glavi. Janez Pavel II. ostaja preprost, očetovski, dobrohoten, nenarejen. Če ga

prevzamejo čustva, se ne sramuje tega pokazati. Nedvomno je ostal tak zaradi globoke vere. Po veri ve, da je samo Kristusov namestnik, glasnik njegove ljubezni, služabnik božjih služabnikov. Ta vera se je kalila skozi štirideset let v ponosnem upor proti vsem tiranijam.

Drugi vzrok tega pojava pa je trenutek, ki ga živi človeštvo. Neka doba je za nami. Doba političnih mitov in ideologij. Tako kapitalistična kot sovjetska družba sta izčrpani, prazni, brez duhovnih vrednot. Človeku nimata kaj povedati. Tako je človeštvo brez cilja. Vse bolj mu je jasno, da ne obvlada svoje usode, da ni sposobno premostiti krize, ki se napoveduje, ki je že tu. Da je na milost in nemilost prepuščen naključnim napakam v računalniku ali muhavosti tega ali onega politika. Medtem pa so povsod po svetu na dnevnem redu zatiranje, mučenja, izkoriščanja, vsakovrstna kršenja človekovih pravic. Kako se ne bi človek v teh razmerah spraševal o smislu svojega življenja in delovanja na zemlji? „Družbe umirajo, ker nimajo nobenega cilja,“ pravi francoski marksist Garaudy. Politični govori zvenijo vse bolj prazno. Človeštvo čuti, da mu politiki nimajo več kaj povedati.

Tako je v mnogih pogledih Janez Pavel II. človek za naš čas, človek za naš trenutek. V svetu, polnem strahu, tesnobe in razočaranj, je utelešenje mirne gotovosti in upanja, neustrašen in dobroho-

ten. In trden. S trdno vero preizkušenih. Tako je za milijone in milijone ljudi postal vir upanja.

Človeštvu prinaša najprej sporočilo o ljubečem Bogu, ki nas je posinovil v Jezusu Kristusu. V svojem prvem nagovoru na ameriških tleh je dejal: „Vsakega izmed vas bi želel osebno srečati in mu povedati, da ga Bog ljubi, da mu je kot človeku podaril dostojanstvo brez primere. Hotel bi mu povedati, da je papež njegov prijatelj in služabnik.“ Tako v Mehiki kot na Poljskem, tako na Irskem kot v Združenih državah je govoril o Bogu, ki je svoboda in ljubezen, dobrota, lepota in veselje. Neminljiva svetloba, ki ožarja vse stvari in jim daje trdnost in sijaj. O Bogu, ki edini odpira človeštvu neskončna obzorja.

Nenehno govori tudi o svetovnih problemih, ki tarejo človeštvo. Ekumenski problem mu je zelo pri srcu. S kakšnimi besedami je nagovoril protestante v Severni Irski! „Naj noben irski protestant ne misli, da je papež njegov sovražnik, da mu je nevaren ali da ga ogroža. Moja želja je, da bi vsak protestant videl v meni prijatelja in brata v Kristusu.“ Svetovne religije poziva, naj se združijo v delu za mir.

Predvsem hoče prebuditi v bogatih narodih zavest, da so dolžni pomagati revnim. Pred Organizacijo združenih narodov je obsodil „prepad med tistimi, ki so krivično bogati, in množico tistih, ki živijo v revščini“. Obsodil je medna-

Papež Janez Pavel II. lista s škofi Leničem, Pogačnikom in Jenkom posnetke Brižinskih spomenikov, tega najstarejšega slovenskega in slovanskega zapisanega besedila, ki so mu ga hkrati z drugimi darovi podarili slovenski romarji 18. oktobra 1979 v avdienčni dvorani Pavla VI., kjer se je ob papežu zbralo 5300 Slovencev.

rodne mehanizme, „ki podrejajo človeško življenje napačno pojmovanemu gospodarskemu napredku“. Tako hoče zbuditi slabo vest bogatašem in bogatim narodom. Jih prepričati, da so dolžni deliti svoje bogastvo z revnimi, namesto da bi se pripravljali na prihodnjo — in poslednjo — vojno. Prepričan je, da je mogoče in torej nujno spremeniti ta svet, da bo manj krivičen in manj nesmiseln.

Vse to pa izhaja iz osrednje misli, ki je nekakšno geslo njegovega pontifikata: obramba človeka in njegovih pravic. Skoraj ni go-

vora, kjer se ne bi vračal k tej misli. Naj navedem samo besede iz Droghede, nekaj kilometrov od meje s Severno Irsko: „Vsak človek ima neodtujljive pravice, ki jih je treba spoštovati. Prav tako vsaka človeška skupnost. Vselej, ko človek krši te pravice, je mir ogrožen. Božje postave, ki jamči za človekove pravice in za njegovo dostojanstvo, ne more odpraviti nobena skupina, noben človek, nobena država. Iz nobenega razloga. Niti ne z izgovorom, da gre za javno varnost ali družbeni red. Niti pod pretvezo državnih zako-

nov. Dokler se bodo dogajale krivice na katerem koli področju, ki prizadenejo človeka v njegovih političnih, družbenih, gospodarskih, kulturnih in verskih pravicah, ne bo pravega miru na svetu.“

Po drugi strani se Janez Pavel II. odločno upira raznim tokovom znotraj katoliške Cerkve. Ne ozira se ne na levo ne na desno. To mu nekateri zamerijo. Tako je neka ameriška redovnica, ki je demonstrirala proti njegovim stališčem glede duhovništva žensk, izjavila: „Zelo mi je hudo, da demonstriram proti človeku, ki ga imam po drugi strani tako rada.“ Papež je pred ameriški škofi jasno povedal: ne bo klonil glede duhovništva žensk, odprave celibata, preprečevanja rojstev in splava, predzakonskih spolnih odnosov, razveze zakona in homoseksualnosti. Nedvomno ima tu svoje načrte: čredo je treba znova zbrati okrog Petra, zaustaviti razvoj, ki je katoliško Cerkev naredil tako po-

dobno protestantskim skupnostim.

Očitno bo na svetovnem odru v prihodnjih letih treba računati z Janezom Pavlom II., tem nosilcem ognja, ki imenuje stvari s pravim imenom: ki pravi nasilju nasilje, mučenju mučenje, gulagu gulag; ki obsoja potrošniško družbo in ideologije brez duše.

Z njim je krščanstvo postalo prepričljivo. Ravno zato, ker nima ječ in vojske, marveč samo besede o človekovi svobodi in dostojanstvu.

Ob moči, ki se razodeva v njem, se nam zdijo vse ideologije zaničkanja medle. Ob množicah, ki se zlivajo okrog njega, se nam zdijo napovedi o smrti Boga utopične in zastarele. Prihodnost pripada Bogu. Bog se vrača v človekovo zavest. V Janezu Pavlu II. si je izbral svoje „izvoljeno orodje“. V njem je krščanstvo našlo nov sijaj, novo svežino, novo možnost.

Franc Rode

Pastirsko pismo poljskih škofov

Poljski škofje so na škofovski konferenci 5. junija ob navzočnosti papeža napisali pismo kot prispevek k „Letu otroka“. Pismo so prebrali po vseh cerkvah na Poljskem v nedeljo 9. septembra.

Škofje so v pismu obdolžili državno oblast, da načrtno krši človekovo pravico do verske vzgoje. Pogosto se to dogaja tudi na surov način. Pri tem oblasti prezirajo pra-

vice staršev. Otrokom zaradi njihovega prepričanja nagajajo. Kljub uradnemu priznanju človekovih pravic se je mnogo oblastnikov predalo službi brezboštva „kot ljudstvu načrtno vsiljevanemu svetovnemu nazoru.“ Škofje očitajo oblastem, da v imenu brezbožnega svetovnega nazora ponarejajo izročilo in zgodovino. Pri tem uporabljajo nepopolne ali napačne podatke in skrbno zamolčujejo verske vire narodne kulture.

Cerkev v današnjem času in CELAM

(Škofovski svet Latinske Amerike)

Za današnji svet je značilen izreden napredek praktičnih znanosti, zlasti fizike in kemije, in v njih aplikaciji odgovarjajoči tehnični napredek, ki se kaže v velikih izumih današnje tehnike. Med temi so posebno globoko posegla v življenje današnjega človeka in družbe moderna komunikacijska sredstva: prometna (suhozemski, morski, zračni promet) in obveščevalna (tisk, radio, televizija).

DANAŠNJA POVEZANOST SVETA

Po modernih komunikacijskih sredstvih so olajšane in izpopolnjene zveze med ljudmi in deželami vsega sveta, ne glede na razdalje, ki jih ločijo.

Pravimo zato, da so razdalje med nami danes odpadle. Same na sebi so ostale iste; a včasih so pomenile za zveze med deželami veliko oviro, kar danes niso več v taki meri in so se v tem pogledu razdalje zmanjšale, so kot odpadle. Zato tudi pravimo, da nam svet postaja vedno bolj majhen. Sam na sebi ima seveda isto fizično velikost kot vedno; a za naše obvladanje njegove razsežnosti in za stike med ljudmi, po vsem svetu

raztresene, nam je postal majhen, ker nas razdalje zaradi modernih komunikacijskih sredstev več tako ne ločijo, kot je bilo včasih. Da ga je prepotoval, je prej človek potreboval dolge mesce, danes ga obleti v dobrem dnevu. In kdo je včasih šel na dolgo pot? Danes vsak trenutek križem vsega sveta potujejo množice. Potujejo v uradnih poslanstvih posamezniki in zastopstva: na mednarodne konference in kongrese politiki, gospodarstveniki, znanstveniki, umetniki; na mednarodna tekmovanja športniki (nogomet, avtomobilске tekme, boks itd.). Ves svet je tudi poln zasebnih potnikov, turistov.

Da so prišle novice do ljudi z drugih kontinentov, so včasih bili potrebni celi mesci. Kjer se danes na svetu kje kaj važnega zgodi, se vse dogaja nekako vpričo vsega sveta; te dogodke, ves svet more sproti zasledovati, poslušati o njih sprotna poročila na radiu, jih gledati na televiziji, v trenutku, ko se dogajajo. Spomnimo se človekovega pristanka na luni, papeža na zborovanju Združenih narodov, danes političnega dogajanja v Iranu, nedeljskih športnih prireditvev itd. V svetovnem javnem mnenju ti dogodki vzbujajo ali odobravanje ali obsodbo, kakor zaslužijo, sočut-

je ob velikih naravnih nesrečah in drugem trpljenju (potresi, povodnji, lakota, vojska, revolucije); ob tem se krepi zavest človeške solidarnosti in bratstva vse človeške družine, ki se kaže v medsebojni pomoči v potrebah in trpljenju.

Včasih so posamezne dežele živele zase in same nase navezane, ločene od vsega sveta. Danes so medsebojne zveze med človeškimi skupnostmi, narodi in državami, vedno obilnejše in močnejše. Človeštvo tako postaja vedno bolj ena sama velika enota, svet vedno bolj en skupen dom vse človeške družine. (Odmislimo tu nevarnosti sporov in spopadov ob nasprotujočih si interesih narodov in držav.)

Tako je v našem času mogoča, prvič v zgodovini človeštva, taka politična organizacija, ki obsega ves svet, kot je Organizacija združenih narodov (OZN). Služiti hoče predvsem ohranitvi miru med narodi, ki naj se ohranja po mirnem sporazumevanju ob nasprotju interesov; pa s svojimi odbori in pomožnimi organizacijami hoče po vsem svetu tudi pomagati k napredku na različnih področjih: gospodarskem, socialnem, kulturnem.

DANAŠNJA POVEZANOST CERKVE

Današnji napredek in razvoj na splošno človeškem področju je prinesel tudi veliko korist Cerkvi v njenem vesoljnem poslanstvu.

Kristusova Cerkev je vesoljna po svojem bistvu; če bi nehala biti

taka, bi ne bila več prava Cerkev. Vesoljna je od svoje ustanovitve in je danes najstarejša ustanova, ki se obrača na ves svet. Skoro dva tisoč let prej, preden je prišlo ljudem na misel, da bi organizirali skupnost združenih narodov, je Kristus svojim apostolom dal naročilo „Pojdite in učite vse narode...“, da vse poveže v bratsko družino božjih otrok, v miru in medsebojni ljubezni. Cerkev ima nalogo obračati se na vse narode, vplivati na vse človeštvo, oblikovati in skušati pridobiti vse ljudi za Kristusov nauk. Skozi si je za to prizadevala. A danes se more njevo vesoljno poslanstvo vse drugače uveljaviti, kot pa je bilo včasih.

Zadnji vatikanski koncil 1962-65 je bil svetovni dogodek in so na njem res bili zbrani škofje z vsega sveta. Koncil je po poročilih v tisku, radiu in televiziji spremljal in njegovemu glasu prisluhnili ves svet.

Glas papeža kot Kristusovega namestnika danes seže daleč po svetu kot še nikoli prej v zgodovini in njegova avtoriteta je sprejeta kot še nikdar prej. Kot Kristusov poslanec se je predstavil na zborovanju Združenih narodov v New Yorku papež Pavel VI. in prav tako sedanji papež Janez Pavel II. in v predstavnikih narodov je s spoštovanjem ves svet poslušal njegov nauk o božjih in človeških pravicah, ki jih je treba v življenju priznati, da bo mir na svetu. In samo v teh časih je bilo mogoče, kar je izvršil sedanji pa-

pež, ko je v enem samem letu 1979 obiskal Mehiko, Poljsko, Severno Ameriko in Turčijo in mu je mogel korak za korakom slediti ves svet in ga gledati in poslušati kot glasnika človekovih pravic in miru v svetu.

Kristusova Cerkev, vesoljna in po vsem svetu razširjena, pa je v sebi edina in enotna. Vedno je bila taka, po močnih vezeh iste vere, zakramentov in od Kristusa dane avtoritete in po medsebojni ljubezni med Kristusovimi učenci. A te vezi se morejo danes v korist edinosti Cerkve posebno uveljavljati v moči modernih komunikacijskih sredstev.

Še noben vesoljni koncil v Cerkvi ni bil v resnici tako veseljen kot zadnji, II. vatikanski, ker so se res mogli zbrati za volitev novega papeža kar dvakrat v enem letu 1978 kardinali z vsega sveta. Sedanji papež je spet nepričakovano sklical v Rim vse kardinale na važna posvetovanja v Rim (5. do 9. nov. 1979). In po zadnjem vesoljnem cerkvenem zboru se zastopniki škofov s celega sveta zbirajo vsaka tri ali štiri leta na škofovskih sinodah v Rimu ob papežu, kjer skupaj razpravljajo o trenutno najvažnejših pastoralnih nalogah Cerkve. — Vse to v preteklosti ni bilo mogoče; danes pa so to postala že navadna sredstva v poslanstvu Cerkve.

Ob teh dogodkih prisluhne svojim pastirjem vsa Cerkev, po vesoljnem svetu razširjena. Njihov glas poveže vse Kristusove učence

še v trdnejšo edinost iste vere, skupnih nalog v Cerkvi in v svetu.

Tudi sicer se verniki različnih dežel po svetu med seboj danes bolj poznajo, kako živi Cerkev v posameznih pokrajinah sveta. Med njimi se tako utrjuje vez bratske ljubezni, ki se danes kaže v vsakovrstni medsebojni pomoči med različnimi cerkvenimi pokrajinami, bodisi v apostolskih delavcih, bodisi v materialni podpori ubožnim Cerkvam.

CELAM — ŠKOFOVSKI SVET LATINSKE AMERIKE

(Consejo episc. latinoamericano)

Kot v celotni Cerkvi je bilo prav tako tudi v posameznih cerkvenih pokrajinah že dolgo opazati koristne nove povezave v delovanju Cerkve, ki so jih omogočila prav moderna komunikacijska sredstva.

Že prav od začetka je Cerkev upravno razdeljena na škofije, ki so večje ali manjše; vsako od njih vodi poseben škof, ki v Cerkvi pomeni predstojniško službo božjepravnega izvora; škofje so namreč nasledniki apostolov, ki jih je postavil Kristus sam. Prav kmalu pa se je v Cerkvi pokazala potreba povezave škofij v večje enote, nadškofije: vsako vodi eden od škofov, kot nadškof. Ta ustanova je cerkvenega izvora in so jo narekovala praktične potrebe.

Splošno so bile zveze med škofijami težke in počasne in so te delovale bolj ločeno in same zase.

Zveza med njimi v nadškofijah je bila bolj rahla.

Že pred zadnjo svetovno vojsko so se splošno pojavljale v Cerkvi nove povezave med škofijami za čela velika področja z istimi ali podobnimi dušnopastirskimi problemi. Tako so se splošno uveljavile „škofovske konference“ posameznih dežel ali držav, ki jih upoštevajo in sprejema v svojih navodilih tudi zadnji, II. vatikanski zbor.

Ta razvoj se je nadaljeval in po zadnji svetovni vojski so se pojavile take konference še širšega obsega, preko nacionalnih in državnih meja, kar je bilo prej neznano. Tako je v Evropi, ki je sicer tako razdeljena po narodnostnih mejah, nastala velika „evropska škofovska konferenca“, katere zaslužni tajnik je bil vrsto let naš rojak dr. Alojzij Šuštar.

Ob takih zgledih se je tudi Latinska Amerika zavedala svoje posebnosti in posebnega poslanstva v Cerkvi; škofje so se zavedeli skupnih pastoralnih problemov, ki bi jih v povezanosti, kolegialnosti, lažje in bolje reševali. Tako so se povezali preko vseh državnih meja v veliko kontinentalno škofovsko konferenco, kar je prav CELAM — Consejo Episcopal Latinoamericano (Škofovski svet Latinske Amerike).

CELAM obsega vse dežele in države Latinske Amerike, tj. vso Južno in Srednjo Ameriko (od Ognjene zemlje na jugu in na severu do zemeljske ožine Tehuantepec v južni Mehiki) in še del

Severne Amerike (vso Mehiko do njene meje z Združenimi državami).

CELAM je bil ustanovljen in organiziran l. 1955 na prvi skupni konferenci v Rio de Janeiro. Bilo je sklenjeno, da se bodo vršile take splošne konference za obravnavanje skupnih pastoralnih problemov vsakih deset let. Res sta bili za to prvo doslej še dve taki konferenci: v septembru l. 1968 v Medellinu v Kolumbiji in zadnja v Puebla de los Angeles v Mehiki. Ta bi se morala vršiti l. 1978, pa se je zaradi smrti papeža Pavla VI. in Janeza Pavla I. odložila in izvršila leto pozneje, od 28. januarja do 12. februarja 1979, pod sedanjim papežem Janezom Pavlom II.

PODLAGA SKUPNIH PASTORALNIH PROBLEMOV LATINSKE AMERIKE

Dežele Latinske Amerike, ki sestavljajo področje CELAM-a, moramo gledati pod dvojnim vidikom: kolikor so med seboj različne in je vsaka od njih nekaj svojega in kolikor so si podobne in sestavljajo eno samo veliko enoto.

Zato si tudi govorjenje o Latinski Ameriki pri različnih avtorjih včasih nasprotuje, kakor kateri poudarja prvi ali drugi vidik. Tako npr. govori o tem neki francoski avtor: „Govorimo navadno o eni Latinski Ameriki, ko je v resnici 22 ali 23 Latinskih Amerik, kot je dežel, ki jo sestavljajo.“

Pod drugim vidikom, kot eno samo veliko enoto, pa je gledal ta kontinent Simon Bolívar, eden od graditeljev Latinske Amerike na vojaškem in političnem področju (u. 1830), osvoboditelj ozemlja današnjih 5 držav (Venezuela, Kolumbija, Ekvador, Perú, Bolivija); po njegovi zamisli naj bi Latinska Amerika sestavljala federacijo latinskoameriških dežel in je bil navajen poudarjati, da je ideal Latinoamerikancev „la Patria grande“, kot en sam narod na vsem kontinentu.

Splošno vse dežele Latinske Amerike vežejo neke skupne socialne vezi in so jim skupne psihološke in druge posebnosti, ki ta ljudstva v neki meri povezujejo v eno. V tem je tudi podlaga skupnih pastoralnih problemov, ki so v episkopatu izzvali ustanovitev CELAM-a.

Med temi vezmi je na prvem mestu skupni jezik. Samo z izjemami zelo majhnih področij se ponekod govori francoščina in angleščina (Gvajana, Mali Antili); drugič se skoro v vseh deželah govori španski jezik. Portugalsščina, ki se govori v Braziliji, ni v tej jezikovni enotnosti kaka posebna ovira, ker je kot latinski jezik zelo sorodna španščini.

S tem v zvezi je neka rasna sorodnost in narodni značaj teh dežel, ker so njih kolonizatorji bili Španci in Portugalcji.

Druga močna vez med temi deželami je neka skupna kulturna podlaga, ki so jo prinesli kolonizatorji. Njihova evropska-iberska

kultura je v teh deželah najprej naletela na odpor; potem sta obe kulturi, evropska in starih prebivalcev teh dežel, živeli skupaj druga ob drugi; končno sta se zlili in dali novo posebno kulturo teh latinskoameriških dežel.

Tretja močna vez je ista skupna vera, ki je od početka civilizacije teh dežel bila katoliška.

Latinska Amerika je katoliška ne le po sedanjem prebivalstvu, ki je z malimi izjemami katoliško. Katoliška je tudi po svoji tradiciji, ker je katolicizem od začetka civilizacije bil tu prisoten in je vplival tudi na nacionalno oblikovanje teh ljudstev in tako v 400 letih oblikoval njihovo narodno kulturo. Ta vpliv je bil do zadnje dobe trajen in praktično ni imel tekme.

Danes se govori o evangelizaciji Tretjega sveta, h kateremu štejejo poleg Azije in Afrike tudi Latinsko Ameriko. Pri tem torej teh kontinentov ne smemo enačiti, ampak imeti pred očmi veliko razliko med njimi. Na latinskoameriškem kontinentu vsa evangelizacija že predpostavlja tradicionalni katolicizem in njegovo kulturo, medtem ko je v Aziji in Afriki katolicizem zelo majhna manjšina in brez znatnega socialnega vpliva.

Omenimo še zelo vidno splošno značilnost ekonomsko-socialnega značaja teh dežel, po kateri jih prištevajo skupini Tretjega sveta. To je gospodarsko-socialna nerazvitost in ponekod zaostalost. Ta

vključuje celo vrsto drugih skupnih značilnosti, ki so bodisi vzrok, bodisi posledica te zaostalosti, kot npr. gospodarska odvisnost od bogatih in razvitih dežel, ki večkrat vključujejo tudi politično odvisnost, visok odstotek nepismenih, pomanjkanje in revščina, bolezni, zgodnja umrljivost, visok procent umrlivosti otrok itd.

To so glavne vezi in posebnosti, ki po njih dežele Latinske Ameri-

ke, kljub vsej individualni različnosti posameznih, predstavljajo neko enoto. Tako imajo tudi na verskem področju neke skupne ali podobne pastoralne probleme. Razumljivo je, da je latinskoameriški episkopat začutil potrebo, da se poveže za neko skupno pastoračijo na kontinentalni ravni. To se je uresničilo prav v Škofovskem svetu Latinske Amerike, CELAMu.

Franc Gnidovec

Škof Gregorij in socialni problem v njegovi škofiji

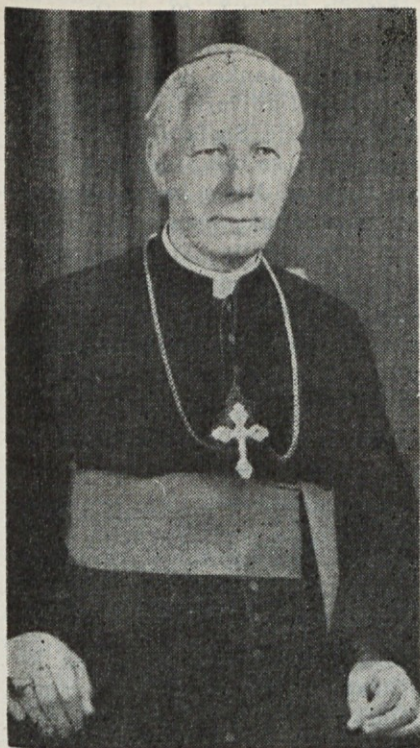
(Nadaljevanje iz prejšnje številke in konec)

Idejna nejasnost pri reševanju socialnega vprašanja

Pri svojih prizadevanjih za rešitev socialnega vprašanja je škof Gregorij jasno učil, da se to mora reševati po smernicah socialnega nauka Cerkve. Smatral je, da je sprejetje in aplikacija tega nauka dolžnost vsakega katoličana. Vendar v Sloveniji niso bili enakega mnenja. Obstajal je problem, s katerega idejnega vidika ali zornega kota naj se rešujejo slovenski socialni problemi. Edinnost je obstajala samo glede obstoja in potrebe reševanja problemov, razhajali so se pa glede ideje, ki se naj pri reševanju upošte-

va in aplicira. Ena stran je prikrito ali odkrito odklanjala socialni nauk Cerkve ali pa ga ni hotela v celoti sprejeti.

Vprašanje je v obdobju med dvema vojnama zajelo vso Slovenijo, obe škofiji. Ker pa je Ljubljana središče slovenskega kulturnega in političnega življenja, je to vprašanje še posebej izstopilo. Za poznavalce razmer vprašanje ni bilo novo. Nastopilo je z ustanovitvijo prve slovenske krščanske sindikalne organizacije leta 1894. Politična stranka katoličanov, katere del oziroma s katero bi naj bila povezana tudi sindikalna organizacija, je za reševa-

nje socialnega vprašanja zavze-la bolj konservativno stališče, do-čim je sindikalna organizacija zagovarjala bolj radikalne ukre-pe. To je hotela poudariti s pre-vezemom imena krščanski sociali-sti.

Krščanska sindikalna organizacija

Duša vsega takratnega politič-nega in sindikalnega delovanja slovenskih katoličanov je bil dr. J. Ev. Krek. On je tudi definiral vsebino in nakazal smer sloven-

skega krščanskega socializma. Za-pisal je, „da krščanski socializem spoštuje vero, družino in zasebno lastnino in teži po tem, da bi zboljšal z združevanjem, ki se naj raztegne, kolikor je sploh mogoče, telesno in dušno stanje večine ljudi“ (Socializem, Ljubljana 1901, str. 5). S svojo avtoriteto in delom je povezal obe organi-zaciji. Vedno je znal najti potre-bno ravnovesje med političnim konservativizmom in sindikalnim radikalizmom. Posebej še je slo-venskemu krščanskemu sociali-zmu znal dati orientacijo brez marksističnih primesi.

Sindikalno organizacijo je pod-piral tudi škof Jeglič. Veselilo ga je, ko je prišel med delavce. Z be-sedo in pismi jih je navduševal in bodril, z okrožnicami je uti-ral pot novemu, pravilnemu poj-movanju gibanja. Posredoval je v stavkah, bil prijatelj delav-cev. Dajal je pogum, da so tudi drugi sodelovali z delavstvom (J. Jagodic, Nadškof Jeglič, str. 163-164). Jegliča je zelo skrbela idej-na orientacija slovenskega kr-ščanskega socialnega gibanja. Spremljal ga je vse dni življenja.

Po Krekovi prezgodnji smrti ni bilo več tako vplivnega koor-dinatorja, da bi mogel vzdrževa-ti prejšnje ravnovesje. Postopo-ma je prevladoval politični vpliv, sindikat bi mu pa naj bil podre-jen. To se je še posebej pokazalo ob petem katoliškem shodu leta 1923 ob pripravi socialne resolu-cije. Od tedaj naprej so se zače-

li krščanski socialisti vedno bolj oddaljevati od političnega vodstva in iskati svoja pota. Iskali so nekaj novega, radikalnejšega.

Krščanski socialisti

Na to iskanje pa ni vplival samo nesporazum s političnim vodstvom, ampak tudi idejni tokovi, ki so se takrat pojavili predvsem v Nemčiji in Franciji (J. Prunk, Pot krščanskih socialistov v Osvobodilno fronto, Ljubljana 1977). Čas po prvi svetovni vojni je bil čas novih socialnih idej, ki so zajele vso zapadno in srednjo Evropo. Ideja krščanskega socializma je bila zelo močna, toda pojmovanje je bilo zelo različno.

Vodilni krščanski socialisti v Nemčiji so bili Henrich Martens, Vitus Heller, Theodor Steinbüchl in Georg Bayer. To so bili starejši, mladino so pa zbirali Nikolaus Ehler, Romano Guardini in Rudolf Schwarz. Študirali so predvsem teološka in duhovna vprašanja.

V Franciji so nastopili kot nosilci novih idej Henri Tetgen, Georges Bidault, Jacques Maritain in Emmanuel Mounier. Ta je bil najbolj radikalen in imel največ vpliva v Sloveniji, predvsem na Edvarda Kocbeka.

Kot v Nemčiji in Franciji so se tudi v drugih deželah krščanski socialisti zavzemali za socialne reforme. V Sloveniji sta se med drugimi za reforme zavzemala Janko Kralj in Engelbert Besed-

njak, oba iz dela Slovenije, zasedene po Italijanih. Posebej aktiven je bil Janko Kralj in je zbiral ob sebi univerzitetne študente. Ustanovil je Socialni klub, katerega člani so bili študentje France Birk in Miro Jeršič. Pozneje se je za dijakke ustanovila posebna organizacija, ki jo je vodil Jože Piber, predavat so pa hodili Kralj, Besednjak in Andrej Gosar. To sta bili skupini in nosilki nove ideje krščanske socializma v Sloveniji.

Križarji

Indirektno so podpirali slovenske krščanske socialiste tudi slovenski Križarji. Sami niso bili krščanski socialisti, a so jim s svojim stališčem indirektno pomagali. Zavzemali so se za krščanski personalizem Emmanuela Mouniera. Vidne osebnosti tega gibanja so bili Anton in France Vodnik, Božo Vodušek, Franjo Čibej, Tine Debeljak, Vilko Fajdiga, Tomaž Furlan, Stanko Gogala, Edvard Kocbek, Niko Kuret, Rajko Ložar in Jože Pogačnik. Njihova najpomembnejša organizacija je bil Akademski Orel. Trudili so se ustvariti nov tip slovenskega človeka, a zapadli v zmotu, ko so postavili trditev, da je človek merilo vsega (J. Kolarič, Škof Rožman II, str. 166).

V publicističnem delovanju za nove ideje sta izstopila urednika France Kremžar in France Terseglav. Bila sta važna činitelja v

slovenskem krščanskem levičarstvu tiste dobe.

Ločitev duhov

Krščanski socialisti, organizirani v Jugoslovanski strokovni zvezi, so se vedno bolj oddaljevali od krščanske politične skupnosti in od krščanskih socialnih načel. Tako je bila leta 1928 na vidiku popolna ločitev v dva popolnoma nasprotna si tabora. Bili so poskusi sprave, a niso uspeli.

Vsled tega ostrega spora so se začele krhati tudi vrste intelektualcev krščanskih socialistov. Zapustili so jih postopoma Janko Kralj, Mirko Bitenc, Léopold Eiletz in France Kremžar. Najdalj je v dobri veri vztrajal France Žužek, ki je dokončno pretrgal ob začetku druge svetovne vojne.

Tudi Križarji so se postopoma ločili predvsem zaradi levičarstva Edvarda Kocbeka in postopoma razšli. Kocbek je potem prevzel nekako idejno vodstvo v vrstah krščanskih socialistov. Najprej so se jim oddaljili Tine Debeljak, Jože Pogačnik in Vilko Fajdiga. Več ali manj odločno so jim tekom let sledili še nekateri, drugi so pa s Kocbekom aktivno sodelovali v krščanskem socializmu in med vojno z Osvobodilno fronto.

Infiltracija marksizma

Izvedena je bila nekaka ločitev duhov v malem. Po tej ločit-

vi je sindikalna skupnost krščanskih socialistov z preostalimi intelektualci šla vedno bolj na levo. Oprijemala se je marksističnih gesel in idej, bila je že močno infiltrirana po ljudem, ki so se že oprijeli marksizma. To se je najbolj jasno pokazalo ob objavi okrožnice Quadragesimo anno leta 1931, ki so jo slovenski krščanski socialisti odklonili z motivacijo, da ponuja fašistični korporativizem in srednjeveško pshovstvo. Tega nihče ni pričakoval. Da bi to ostrino prikril in omilil, je takratni ideolog in duhovni vodja slovenskega krščanskega socializma p. Angelik Tominec OFM priredil prevod Leonove okrožnice Rerum novarum s podnaslovom, da je leta osnova krščanskega socializma. S patrom Tomincem je tesno sodeloval njegov redovni sobrat pater Ačko.

V tej kritični dobi obstoja krščanskega sindikalnega gibanja je prevzel vodstvo ljubljanske škofije škof Gregorij. Korak in delovanje duhovnega vodje krščanskih socialistov ni zadovoljil škofa. Zato je maja 1932 uradno prosil Jugoslovansko strokovno zvezo, da pojasni svoje stališče do okrožnice Quadragesimo anno. Ta se je potuhnila in v odgovoru okrožnico sprejela. Praktično delovanje organizacije pa je šlo naprej v nasprotno smer. Mladi so bili še posebej organizirani v Krekovi mladini, drugi pa v Borcih. Obe sta odkrito izpovedovali marksistična načela za reševanje

socialnega vprašanja. Sploh se ni dalo več prikriti marksističnega značaja teh organizacij. Voditelj Borcev Jože Slak je bil sprejet v komunistično partijo leta 1933. Pozneje jih je še več sledilo njegovemu zgledu.

Odnos med krščanskimi socialisti in komunisti

Komunisti krščanskim socialistom, ki se jim niso popolnoma predali, niso zaupali. Večkrat so jih še odklanjali, a so se jim potem še bolj ponujali. Politični voditelj krščanskega socializma Aleš Stanovnik se je pri strokovnih akcijah zavzemal za sodelovanje s komunisti, pozneje v letih 1938-39 pa sodeloval v Ljudski fronti.

Škof Gregorij je prosil in zahteval doslednost. Ni se dal zavešti in je jasno videl neiskrenost in nepoštenost krščanskih socialistov. To so dobro vedeli, zato so iskali zatočišča pri upokojenemu nadškofu Jegliču. Hoteli so izrabititi njegovo naklonjenost več desetletij. Leta 1936 so ga povabili na kongres krščanske socialistične mladine. Bil je navdušen, poslal jim je pismo, ki so ga pozneje izrabljali. Toda sicer že ostareli prijatelj delavcev se ni dal zapegljati zvodnikom. Uredništvu glasila Jugoslovanske strokovne zveze Delavska pravica je eno leto pred smrtjo, 13. maja 1936, pisal, da „uredništvo naj pazi, da bodo vsi članki v duhu (slovesna opoved vsemu marksizmu) pisa-

ni. Če bi bilo drugače, bi moral jaz zoper tako naziranje nastopiti. Veljavo, ki sem jo dal na razpolago delavstvu, moram in hočem braniti.“ (J. Jagodic, Nadškof Jeglič, str. 164)

Tudi Jegličevega opozorila krščanski socialisti niso hoteli razumeti. Kljub temu pa je škof Gregorij ponovno poskušal organizacijo pripeljati na pot, ki jo je začrtal J. E. Krek, in da sprejme socialni nauk Cerkve v celoti, so ostali gluhi. Škof, zvest svojemu poslanstvu, je iskal idejno jasnost. Nekateri mu pripisujejo, da je iskal novega Mahniča, da bi izvedel ločitev duhov, pa čeprav bi šel kdaj kak korak predaleč. (M. Mikuž, Slovenci v stari Jugoslaviji, str. 535)

Ker škof ni uspel pri krščanski sindikalni organizaciji, je priporočal študij socialnega nauka Cerkve v mladinskih in prosvetnih organizacijah. Ustanovil je Katoliško akcijo, priprave za ustanovitev je začel že škof Jeglič. Tudi v njenih organizacijah je uvedel študij socialnega nauka Cerkve. Aleš Ušeničnik je prevedel v ta namen okrožnico Quadragesimo anno. Mislil je že tudi na ustanovitev nove krščanske sindikalne organizacije delavcev, ker je videl, da so prizadevanja, da bi krščanski socialisti krenili na pravo pot, ostala brezuspešna.

Obsodba krščanskega socializma

Zaradi spora in nerazumevanja krščanskih socialistov je škof ve-

liko trpel. Potihoma so netili sovražstvo proti njemu, ga označevali kot nasprotnika delavcev. Ker ni videl druge rešitve, je katoliškim laikom priporočil ustanovitev nove organizacije krščanskih delavcev. Tako se je leta 1935 ustanovila Zveza združenih delavcev. S tem pa vprašanje še ni bilo rešeno. Ponekod je nastala zmešnjava. Še nekateri duhovniki, navezani na Jugoslovansko strokovno zvezo, niso mogli razumeti škofove odločitve. Zato je bilo potrebno, da so na škofijskem zborovanju 6. marca 1940 obsodili krščanski socializem, rekoč, da nihče ne more biti socialist in kristjan obenem. Isti mesec so se na sestanku v Laškem slovenski krščanski socialisti odločili za tesnejšo povezavo s komunisti.

Tudi ta obsodba, ki je bila obenem povabilo, da se krščanski socialisti vrnejo na Krekovo pot, ni imela uspeha. Dobro leto potem je prišla vojna in razkosala Slovenijo. Komunisti so sodelovali z nacizmom pri razkosanju slovenske zemlje, a to ni motilo krščanskih socialistov, da ne bi skupaj z njimi ustanovili Osvobodilno fronto. Šlo jim je za socialistični družbeni red in šele nazadnje za osvoboditev.

Med krvavo revolucijo so se krščanski socialisti v dolomitski izjavi dokončno odpovedali svoji individualnosti, svoji idejni in politični samostojnosti in se podredili, postali sužnji komunizma. Njihov idejni voditelj Kocbek, si-

N a i z l e t u

Za mano ostani, zidovje,
iz mesta radosten bežim,
čez travnik, polje in grmovje
od holma do holma hitim.

Fran Levstik

cer dober literat, se je izkazal kot slab ideolog in še slabši politik, dejansko se je odpovedal svobodi slovenskega naroda in ponižal vero na raven totalitarne ideologije. Zatajil je resnico, da vera ni ideologija, je božje razodetje, je dar božji, po katerem se je Bog razodel človeku in ga poklical k večni sreči. Škofu, branilcu vere, so grozili s smrtjo.

Škof je za časa svojega pastirovanja enako obsodil naciem, komunizem in fašizem. Z enako vne-
mo je učil nauk okrožnice Divini Redemptoris, Mit brennender Sorge in Non abbiamo bisogno. Poznal je zlo pri njegovih koreninah. Bil je videc. Vse njegove žalostne napovedi so se uresničile. Mnogi pobitih, razlaščene cerkve in cerkvene ustanove, duhovniki v zaporih in preganjani, zažgali so njegovega naslednika, vera je vklenjena v verige, svoboda je križana, namesto pravičnega socialnega reda so uvedli krivično fevdalno diktaturo. Desetletja po končani drugi svetovni vojni so dala škofovemu stališču, nauku in delu prav, dala mu ga bo tudi prihodnost.

Avgust Hrovat

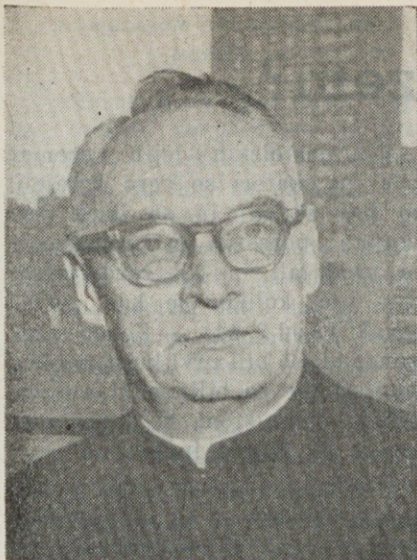
Duhovnik Jože Košiček se je odselil v večnost

Dne 25. novembra 1979 je v sanatoriju San José v Buenos Airesu umrl Jože Košiček, v domovini stolni vikar v Ljubljani in ravnatelj Jugoslovanske tiskarne in knjigarne, katerih lastnik je bilo KTD. — Rojen je bil 11. marca 1898 v Žužemberku. Gimnazijo je študiral v Škofovih zavodih v Št. Vidu nad Ljubljano. Šolo je moral prekiniti, ker je vstopil kot vojak na fronto v 1. svetovni vojni, kjer je postal častnik. Po končani vojni je z drugimi 40 vojaki dijaki vstopil v ljubljansko bogoslovje in bil 10. julija 1921 posvečen po škofu Jegliču v duhovnika. — Bil je nadarjen in vesten, kar je razvidno iz težkih dušnopastirskih mest, ki jih je kot kaplan imel v Cerknici, na Jesenicah in v Kranju, dokler ni prišel v stolnico v Ljubljano; tam je ostal do odhoda v begunstvo l. 1945.

Po naravi je bil gospod in je kot tak znal nastopiti, čeprav je znal govoriti z otrokom in kramljati s kmečkim očancem, kar mu je omogočilo lahek stik z ljudstvom. Po značaju je bil kolerik in sangvinik, čeprav je moral zatirati svojo melanholijo, katero je skrival pod šaljivost. Bil je voditeljska osebnost, ki je hitro razvi-

del položaj, presodil in večkrat krepko reagiral, čeprav se je znal tudi opravičiti, če je kdaj prehitro kaj rekel.

Med starejšo generacijo duhovnikov je že v mirnem času videl veliko sveta, ga znal preceniti in izkušnje posredovati tudi drugim na zanimiv način. Med duhovniki je bil tisti, ki je velik del duhovniškega dela opravil v drugem krogu pastoralnega področja, dasi nikoli ni zatajil duhovniškega lika ter opustil ožjega duhovniškega dela. Zrastel je iz organizacijske Jegličeve dobe z močnimi poudarki na zunanjih prireditvah množic, vendar se je znal tudi vključiti v bolj mirno Rožmanovo dobo. Znal je biti tajnik politične stranke SLS in voditi duhovne vaje za vse stanove. Mnogo je predaval po društvih in javnih zborovanjih. Bil je spreten organizator in kot tak je bil tajnik Pripravljalnega odbora za II. evharistični kongres v Ljubljani l. 1935. V istih letih je prevzel odgovornost za slovenski katoliški tisk, ki je izhajal v Ljubljani, ga dvignil na visoko raven ter izvedel tudi modernizacijo tiskarne in knjigarne. Kot urednik tednika „Domoljub“ je močno vplival na razvoj slovenskega katoliš-

kega gibanja, prav tako tudi s sodelovanjem pri dnevniku „Slovenec“.

Leta 1945 je odšel v begunstvo ter nekaj mesecev preživel v taboriščih Monigo in Servigliano v Italiji, dokler ni odšel v Rim, kjer je v „Socialnem odboru“ skupaj z min. dr. M. Krekom urejal preselitev slovenskih beguncev po drugi svetovni vojni čez morje, bodisi v Severno ali Južno Ameriko. Prepričevati je moral z obiski po taboriščih begunce, ki so se bali odhoda v nove dežele.

Ko je l. 1947 prišel v Argentino, je začel bedno begunsko življenje kakor vsi drugi, vse znova in od spodaj. Nekaj časa je bil kaplan na župniji Sv. Juda Tadeja v Lanusu, nadškofije La Plata, nato je odšel v škofijo San Luis, kjer

je postal kaplan v tamošnji bolnišnici in hkrati v slovenskem semejnišču predaval katehetiko. Po l. 1950 je prišel v Buenos Aires, kjer ga je tedanji nadškof kard. Copello imenoval za kaplana v bolnišnico Fernández. Tu se je odvijala zadnja in morda najlepša doba njegovega duhovniškega pastirovanja med bolniki Argentine, ki so se stekali iz vse države, ter iz njegovih rok prejemale zadnjo tolažbo po zakramentih. Občudovali so ga zdravniki, sestre in najbolj bolniki. Prav v tej bolnici je s posredovanjem pri zdravnikih izkazoval neizmerne usluge slovenskim bolnikom in njihovim družinam, česar mu ni mogoče na svetu povrniti. Vmes pa je predaval med slovenskimi rojaki in veliko pisal zlasti v „Svobodno Slovenijo“.

Pred leti je vstopil v pokoj in se naselil blizu bazilike sv. Jožefa na Floresu v Buenos Airesu, kjer je redno še spovedoval in maševal do zadnjega tedna, ko ga je 20. novembra 1989 pri povzdigovanju zadela možganska kap, katera je po enem tednu pretrgala tek njegovega plodovitega duhovniškega življenja, dne 25. novembra 1979 ob 23.45.

Slovenci in Argentinci so ga hodili kropit v cerkev Marije Pomagaj na ul. Ramón Falcón 4158 in ga po koncelebrirani maši, katere se je poleg veliko slovenskih duhovnikov udeležil tudi župnik sv. Jožefa g. Oscar Alfredo de Bonny. Med mašo se je spomnil rajnega sobrata delegat msgr. Anton

Kaj je komunizem?

Komunizem je tak pojav, da je še vedno potrebno o njem pisati. odkrivati njegovo pravo lice in ga ljudem predstaviti takega, kot je v resnici.

Komunisti imajo danes v svoji oblasti eno tretjino zemeljske obale, kjer se ljudem vsiljuje komunizem v obliki **marksizma-leninizma**, ki je osnovni nauk ali ideologija današnjega komunizma in je nastala po oktobrski revoluciji (leta 1917) v Sovjetski zvezi.

Beseda „komunizem“ ustvarja zmedo pri nekaterih ljudeh. Nastala je iz latinske besede „communis“, kar pomeni „skupno“ ali „družbeno“. Komunizem naj bi torej bil tisti družbeni red, v katerem so vse dobrine skupne. Tak družbeni red je že pred štiriindvajsetimi stoletji priporočal filozof Platon v svoji knjigi o državi, v kateri je predlagal, da naj bo vse skupno, celó žene naj bodo skupne za moške in tudi otroci naj bodo skupni. Vprašamo, ali je bil Platon komunist?

=====

Orehar v pridigi, na pokopališču pa sta govorila predsednik Narodnega odbora g. Miloš Stare in predsednik Društva Slovencev ZS g. Božo Stariha. Naj mu Bog bogato poplača, kar je storil dobrega za Cerkev in slovenski narod!

A. O.

V Apostolskih delih beremo: „Vsi pa, kateri so vero sprejeli, so bili skupaj in so imeli vse skupno; posestva in premoženje so prodajali in jih razdeljevali med vse, kolikor je kdo potreboval“ (Apd 2, 44). — Zopet vprašamo: ali so bili prvi kristjani komunisti ter so bili enaki ali podobni komunistom, ki danes prisegajo na Marxa in Lenina?

Med komunizmom, ki ga je priporočal Platon in ki so ga živeli prvi kristjani, ter med Marxovim in Leninovim komunizmom je silna in bistvena razlika. Beseda „komunizem“ ima namreč dva pomena: enega v širšem pomenu te besede in drugega v ožjem pomenu. V širšem pomenu so bili res komunisti Platon in prvi kristjani, ki so priporočali skupnost premoženja.

V ožjem in današnjem pomenu besede pa so komunisti samo tisti, ki prisegajo na Marxa in Lenina in ne sprejemajo samo njegovih naukov o podružabljenju proizvodnih sredstev, ampak sprejemajo tudi njuno brezbožno filozofijo, njuno strastno nasprotovanje vsaki veri, njuno ideologijo, socialno ekonomijo, politično usmerjenost, strategijo itd., torej vse to, kar je temelj in cilj komunističnih strank ali partij. **Ta komunizem je marksizem-leninizem.**

Komunizem = komunistična partija

Profesor Bochenski, eden najbolj znanih sovjetologov in poznavalcev marksizma-leninizma, predlaga, da naj se namesto besede komunizem v Marxovem in Leninovem pomenu besede uporablja kar enostavno besedo komunistična partija. Zato naj se npr. ne reče, da je komunizem resna nevarnost za Afriko, ampak je točno in pravilno, ako rečemo, da je komunistična partija ta nevarnost. — Komunisti pravijo, da bo komunizem zmagal, pri čemer seveda mislijo, da bo zmagala komunistična partija.

Kadar torej govorimo o današnjem komunizmu, ki je marksizem-leninizem, t. j. zgrajen na naukih dveh glavnih komunističnih ideologov, uporabljamo zanj izraz komunistična partija in tako bo odpravljena vsa pojmovna zmeda.

Komunistična partija je bila ustanovljena, obstaja in ima za svoj edini cilj: vsiliti vsemu človeštvu svojo marksistično-leninistično ideologijo ali zlepa ali pa s pomočjo vojske in revolucij. To nima seveda nobene zveze s Platonovim komunizmom ali s komunizmom prvih kristjanov.

Komunisti skušajo marksizem-leninizem spraviti v življenje za vsako ceno, če je ljudem to všeč ali ne. To je njihov evangelij in velika večina njih nič ne dvomi o pravilnosti tega nauka in ne vi-

di velikih protislovij in napak, ki jih vsebuje ta nauk. Naj omenimo dve taki napaki. Prva je podružabljenje zemlje in ustanovitev kolhozov in sovhozov (velikih skupnih kmetij). Ta, gospodarsko in politično brezmislni ukrep je imel in še ima naravnost strahotne posledice za gospodarstvo. Prva posledica je bila npr. v Sovjetski zvezi, da so milijonske množice ljudi umrle od lakote. Druga posledica pa je, da Sovjetska zveza vsako leto uvaža velike množine žita, dočim ga je Rusija pred oktobrsko revolucijo izvažala po vsej Evropi. Pa so sovjeti to storili samo zato, ker marksizem-leninizem ukazuje podružabljenje proizvodnih sredstev — torej tudi zemlje. Druga napaka je — tudi po mnenju mnogih komunistov — boj proti veri. S tem bojem niso komunisti ničesar pridobili, pač pa izgubili ogromno ljudi. V mnogih deželah — npr. na Poljskem, na Ogrskem in drugod — bi bilo lahko pridobiti ljudske množice, če bi pustili vero pri miru. Ker pa sta marksizem-leninizem zapovedala boj veri, so se komunisti zagnali v ta boj, čeprav jim politično močno škoduje.

Zaključek: Danes je komunizem isto kot komunistična partija, ki je bila ustanovljena in ki deluje z edinim ciljem: vsiliti vsemu človeštvu marksizem-leninizem.

V prihodnjem sestavku pa si bomo ogledali komunistično moralo.

Rudolf Smersu

Dopust

V času počitnic otrok in dopustov staršev imamo radi veliko sprememb. Tudi versko življenje kot tako potrebuje sprememb. Te pa ne pomenijo zanemarjanja verskega življenja. Tako bi tudi družina v počitniškem ali dopustniškem času morala imeti svoje družinsko bogoslužje, seveda primerno prirejeno za take dni.

V poletnih mesecih radi potujemo, plezamo po hribih, plavamo v rekah, jezerih in morju. Ali ne bi bilo lepo, ko bi se družina v kakšnem trenutku dneva zbrala v naravi ob sončnem vzhodu ali zahodu, pod zvezdnatim nebom, ob šumenju slapa, reke ali morja. Izrečena misel kot na primer: „Kako čudovit mora biti Bog, ki je ustvaril takšno mojstrovino“, je lahko za otroke slikovita pridiga, ki je ne bodo nikdar pozabili, ker so jo — doživeli.

Kakšen odlomek iz psalmov bi se zelo podal: „Hvalite ga, sonce in luna, hvalite ga, vse svetle zvezde! Hvalite ga, nebes nebesa in vode, ki so nad nebom“ (Ps 148, 2—4). Ves psalm je hvalnica božjemu veselju. Tudi prvi del 136. psalma govori o lepotah stvarstva in se začinja: „Hvalite Gospoda, ker je dober!“

Kako lepo se razlega verska pesem in kako drugače jo doživljamo, če jo zapojemo na vrhu gore, v čolnu sredi jezera ali v temnem

gozdu! Narava je odprta knjiga o Stvarniku. Zato je za odrasle, posebej pa za otroke važno, da odpiramo oči za te lepote in da jih izražamo z besedo in pesmijo. Ne pozabimo poleg veličastnih razsežnosti narave tudi drobnih, skoraj neopaznih, a ne manj čudovitih lepot cvetja, kamnov, mahu, listov, žuželk...

Morda bomo prav v srečanju z naravo odkrili toliko podob iz evangelijev, ko Jezus ob slikah in dogodkih iz narave oznanja svojo veselo vest: „Poglejte ptice pod nebom: ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice, in vaš nebeški Oče jih živi. Ali niste vi veliko več vredni kot one?“ (Mt 6, 26). „Kolikokrat sem hotel zbrati tvoje otroke kakor koklja svoja piščeta pod peruti!“ (Lk 13, 34). „Od smokvinega drevesa se učite prilike: Kadar njegova veja postane muževna in poganja liste, veste, da je blizu poletje“ (Mt 24, 32). „Sol je dobra. Če pa se tudi sol pokvari, s čim se bo popravila? Ne za zemljo ne za gnoj ni porabna; proč jo mečejo (Lk 14, 34—35).“

Pri vsaki cerkvi ali kapelici bo prilika ob srečanju z njo za misel na posebno božjo pričujočnost med nami, zlasti ob nedeljski maši, ki naj bo vrh tudi počitniškega družinskega bogoslužja.

Vsaka utopija je samo nekaj zakrinkan up — in kakor vsak up mora dopuščati tudi razočaranja.

Otto F. Babler

O nastanku

„Počitniškega doma dr. Hanželiča“

Rajni dr. Rudolf Hanželič je med Slovenci znan po svojih različnih vzgojnih knjigah in pa — zlasti med Slovenci v Argentini — po Počitniškem domu, ki ga je za Slovence ustanovil v kraju Dolores v kordobskih hribih. Ta Počitniški dom se nahaja na zahodni strani hribov „Los Gemelos“, v bližini prijaznega letoviškega mesta Capilla del Monte, v višini 1000 m. Vse posestvo meri okoli 16.000 m², je lepo urejeno in zasajeno z borovci in sadnim drevjem. Na tem prostoru stojе danes dve veliki stari stavbi, ki jih je dr. Hanželič precej prenovil in jim dozidal nove prostore, ter dve novi stavbi, ki jih je deloma sam lastnoročno sezidal. V vseh teh poslopijih je prostora za okoli 100 oseb.

Kako je prišlo do nastanka tega Počitniškega doma, je dr. Hanželič sam popisal in se je sedaj po njegovi smrti to poročilo našlo v njegovi zapuščini. Gotovo bo to poročilo zanimalo zlasti tiste številne Slovence, ki so v preteklih dvajsetih letih uživali v njem cenene počitnice. Obenem pa vsebuje to poročilo del zgodovine slovenske povojne emigracije, posebej naporov enega njenih velikih idealistov. Zato bomo iz tega po-

ročila posneli najbolj značilne podatke, ki govore o ustanovitvi in namenu Počitniškega doma.

Dr. Hanželič piše:

Že v Rimu sem se z dr. Mihom Krekom večkrat razgovarjal o tem, kje naj bi se naselili slovenski begunci. Dr. Kreka je ta problem silno skrbel zlasti v zvezi s vprašanjem podnebja. Vedel je, da bi za Slovence ne bilo primerno vsako podnebje. Zato je nenehoma iskal možnosti naselitve v takih krajih, kjer je podnebje vsaj podobno podnebjju na Slovenskem. Po informacijah, ki jih je dobil, je bila od vseh južnoameriških držav, ki so bile pripravljene sprejeti slovenske begunce, Argentina tista država, ki ni postavila samo najbolj ugodnih pogojev za vselitev, ampak ki ima tudi za Slovence najbolj ugodno podnebje.

Kaj pomeni za delo podnebje, sem sam na lastni koži dobro spoznal v štirih letih dela v Córdoba. Velika vročina me je tako zdelavala, da sem moral prositi blagega škofa Lafitteja za preselitev v kraj z ugodnejšim podnebjem. Tako sem prišel v Dolores. Kakšna sprememba podnebja! Tu

sem z lahkoto poučeval na šestih šolah poleg vsega drugega dela.

Kmalu po mojem prihodu v ta kraj so začeli prihajati semkaj na počitnice prvi Slovenci Stanovali so v Camposovi hiši. Po dvotedenskih počitnicah so se vračali domov kot prerojeni. Tedaj sem spoznal, da zdravstveno stanje Slovencev ni najboljše. Čeprav je podnebje v Argentini še dokaj ugodno, so gostje omenjali, da se pri naših ljudeh zaradi preobilega težkega dela in zaradi podnebja v velikih mestih že kaže močna utrujenost in izčrpanost in da bo za rešitev zdravja naših ljudi treba pripraviti možnost oddiha v planinskem zraku, v podnebju, ki bi bilo podobno slovenskemu.

Prav tedaj je bilo v središču Doloresa na prodaj zemljišče enega hektarja z dvema zgradbama in z zgodovinsko kapelo. Zgradbi sta bili v slabem stanju in zemljišče vse preraščeno z visokim trnjem. Cena vsega tega ni bila visoka. Govoril sem z nekaterimi možmi iz Buenos Airesa, ki so bili mnenja, da naj hitro napravim pogodbo, da tega ne prevzame kdo drugi. Kdo bo lastnik, se bo že pozneje določilo.

Nisem vedel, kaj naj storim. Tuhtal in razmišljal sem in se bal napraviti pogodbo, zlasti ker sem zvedel, da so že preje nameravale kupiti to posestvo redovnice hiše, kjer sem bil nastavljen kot hišni duhovnik, pa so potem opu-

stile to namero, ko so jim stavbeniki povedali, da so stavbe v tako slabem stanju, da bi popravila stala več, kot bi znašala kupnina za vse posestvo. Zato tedaj tega posestva nisem kupil, pač pa sem na svojo roko najel za dve leti prostorno hišo s sedmimi sobami in velikimi galerijami ter tremi kopalnicami, ki jo imenujejo „Flor de durazno“, to je hišo, kjer je znameniti argentinski pisatelj Hugo Wast napisal Slovincem že v domovini znano povest „Breskvina cvet“.

Pa ti lepega dne pride iz Córdoba lastnica zgoraj omenjenega zemljišča, na katerem se je nahajala tudi kapela. Ponujala je in prigovarjala ter hvalila svoje posestvo na vse pretege, češ v bližini je potok z naravnimi kopališči, v bližini sta tudi železnica in avtobusna postaja, možni so kratki in dolgi izleti, na posestvu je kapela... in tako sem se odločil za nakup. Sposodil sem si denar, ki ga je lastnica zahtevala ob podpisu listine „Compra venta“, v kateri pa je bila narejena pripomba, da se bo lastnik določil šele v pogodbi (escritura), katero bo treba napraviti v dveh mesecih in plačati celotno kupnino.

Tedaj sem prosil razne organizacije in osebe v Buenos Airesu, da mi pomagajo, da se reši vprašanje lastnika in denarja za nakup. Pa je smola hotela, da sta fantovska in dekliška organizacija prav tedaj kupili športno

zemljišče in da se je prav tedaj začela akcija za centralno Slovensko hišo in mi zato niso mogli pomagati. Ostali sta mi samo dve možnosti: da izgubim sposojeni in zastavljeni denar ali pa si sposodim še preostalo vsoto in rešim tako za Slovence njih bodoči počitniški dom. Za posojilo sem prosil razne ljudi, ki so mi šli, zlasti dekleta v Buenos Airesu, zelo na roko. Pogodbo sem podpisal in sem tako po sili razmer postal lastnik — razvalin. S posebno pogodbo sem nato tisoč kvadratnih metrov ozemlja, na katerem je stala stara jezuitska kapela, izročil brezplačno nadškofiji v Córdobi.

In začela se je gradnja na stavbah. Rušili smo na debelo, mnogokje do temeljev in še te smo morali tu in tam delati nove. Vsepovsod so rastle nove stene, železobetonske povezave, kot da smo sredi potresnega ozemlja. Zidarji so se mi zaradi tega včasih smejali, češ, saj tukaj ni potresov, a jaz sem nezaupno gledal na stare stene in mislil na varnost glav naših ljudi, in smo brez usmiljenja rušili dalje, porabili ogromno vreč cementa in ogromno železa. Zgradili smo nove strehe, postavili nova vrata in okna, napravili nove vodovode in električne napeljave itd.

Ko smo bili sredi garanja, sta težko zbolela dobri sosed Servando Campos in njegova žena. Bal sem se, da bi njuno veliko poslopje z veliko galerijo prišlo v

roke ljudi, ki bi jo porabili za plese in zabave. S tem bi bila naša kolonija ubita, uničena.

Pa me nekega dne pokliče sosed Servando in mi ponudi v nakup vse svoje posestvo. Da rešim kolonijo, sem ponudbo gladko sprejel. Sposodil sem si potrebni denar ob podpisu listine „Compra-venta“ — zopet s pristavkom, da se bo lastnik določil šele v končni pogodbi (escritura). Prosil sem razne ljudi, da bi kupili to posestvo, saj so bili plačilni pogoji prav ugodni. Vse moje pisanje in vse prošnje so bile brez uspeha.

Tedni so tekli, prišel je zadnji popoldan pred dnevom, ko bi moral položiti 30.000 pesov ob podpisu pogodbe, pa nisem imel niti centava v žepu, pač pa kup dolgov.

Zgodilo se je, da je tisti popoldan prišel opazovat moje zidarstvo izredno dober Francoz Fernando Dufour. Skušal se je z menoj zaplesti v razgovor, a jaz nisem bil tedaj sposoben za to. On to opazi in me vpraša, kaj mi je. Razložil sem mu svojo stisko. Brez besede je potegnil iz žepa svoj blok čekov, izpolnil enega z zneskom 30.000 pesov in mi ga izročil. S tem nepričakovanim posojilom je bil nakup rešen.

Tako sem nehote postal lastnik še enega posestva in bil zadolžen do vratu. Stanovanjska hiša je bila zelo zapuščena, stene razpokane, streha luknjičasta, električna napeljava je morala biti

vsa nova. Pet velikih sob je ime-
lo eno samo stranišče in še to da-
leč in zunaj. K tej glavni stavbi
je spadalo tudi skladišče (gal-
pón). Stavbenika, ki sta si ga o-
gledala, sta bila mnenja, da ga je
treba podreti. Začel sem s podi-
ranjem strehe. In ko je bila stre-
ha na tleh, se je ena stena sama
zrušila, ostale stene pa so bile
trdne, čeprav so bile tu in tam
razpokane od vrha do tal. Le s te-
žavo sem trgal s krampom ope-
ke iz stene. Kmalu sem se premi-
slil. Razpoke smo zalili s cemen-
tom, napravili nekaj železobeton-
skih prečnic, nekaj novih sten,
galerijo in širok hodnik, napra-
vil novo streho — in tako sem
pridobil nekaj novih sob za Slo-
vence.

In tako je šlo in se vleklo iz
dneva v dan skozi mnogo let. V
celoti se je vzdalo nad 80 novih
oken in vrat, napravilo v hišah
nad 450 m² novih tal, nad 400 m²
novih streh, 17 novih stranišč in
v vseh teh vodovne naprave. Vo-
dovodne naprave so bile nape-
ljane tudi po zemljišču zaradi na-
makanja sadnega in tudi drugega
drevja. Za nasaditev tega drevja
je bilo treba pripeljati nad 80
tovornjakov dobre zemlje.

Na tem zemljišču stoji danes
več poslopij s 23 sobami, 83 po-
steljami in vso potrebno opre-
mo.

Ko danes gledam nazaj na o-
pravljeno delo, kar ne morem ra-
zumeti, kako je bilo mogoče vzdr-
žati tolik nenehni napor, in kako

se je vse to zmoglo z majhnimi
sredstvi, ki sem jih imel na raz-
polago. Vse delo je spremljal oči-
vidni božji blagoslov.

Namen Počitniškega doma

V poročilu, iz katerega smo po-
sneli gornje podatke o nastanku
Počitniškega doma, je tudi odsta-
vek o namenu, ki ga je dr. Han-
želič zasledoval s svojim Počitni-
škim domom. Dr. Hanželič pravi:

Od vsega početka je bil namen
Počitniškega doma nuditi mož-
nost za oddih in za utrjevanje
zdravja slovenskih rojakov. Po-
navljam: Počitniški dom je name-
njen Slovencem. Tega ne pravim
iz kakega nasprotovanja Argen-
cem, saj vem, da so med njimi
sijajni ljudje. Toda Argentinci i-
majo na razpolago ogromno po-
dobnih in boljše opremljenih po-
čitniških domov po vsej Argenti-
ni. Slovenci imamo samo enega,
ki pa ne more zadovoljiti niti
vseh slovenskih potreb.

Počitniški dom je namenjen
zlasti mladini in manj premož-
nim družinam z mnogimi otroki,
ki bi si sicer počitnic ne mogli
privoščiti drugod. Zato sem zares
vesel dejstva, da prihaja v po-
čitnicah, tudi izven otroške ko-
lonije, mnogo otrok s svojimi
starši v Počitniški dom. Tu pri-
de mladina zares na svoj račun.
Brez nevarnosti za zdravje se
lahko predaja igranju in kopa-
nju ter izletom po planinah. In
ker je toliko mladih, si vsak

bo istih let.

Že večkrat smo se v ožjih krogih razgovarjali tudi o možnosti skupnih počitnic za našo študi-
rajočo mladino, zlasti za akade-
mike in srednješolce zadnjih
dveh letnikov. Mislil sem, da bi
bilo primerno tej mladini nuditi
predavanje, morda tudi kratke
duhovne vaje.

Sad teh razgovorov in razmiš-
ljanj je bil, da sem sklenil na-
praviti posebno zgradbo v boro-
vem gozdičku na severnem delu
zemljišča. Ta zgradba bi imela
tri večje sobe, kuhinjo, dvoje
stranišč in majhno predavalnico.

Problem zase so počitnice za
naše duhovnike. Vem, da so jih
nujno potrebni, in zelo želim, da
bi jih imeli v kakem mirnem kra-
ju, kjer bi se mogli počutiti pov-
sem svobodne. V sedanjih zgrad-
bah Počitniškega doma pa ni tega
miru. Zato mislim na to, da bi
na večjem lotu, ki sem ga pred
leti kupil za slovensko semenišče
v Kordovi, zgradil večsobno du-
hovniško hišo.

Beseda o hišnem redu

Počitniški dom je namenjen
oddihu in utrjevanju zdravja, in
ker je to možno le tam, kjer vla-
data popolni nočni mir in red,
zlasti če je mnogo ljudi pod isto
streho, sem vpeljal strog hišni
red. Nekatere je to motilo in celo
odbijalo, toda jaz nisem popustil,
ker želim, da služi Počitniški

sem puščal ljudem svobodo. Po-
sledica je bila, da je postala noč
kramljanja in celo vpitja, včasih
kar pred sobami drugih, ki so
želeli spati; često je to trajalo
pozno v noč. Skrb za utrujene in
bolehne goste me je zato prisi-
lila, da sem vpeljal strog hišni
red, od katerega nisem odstopil
niti za las na ljubo nikomur.
Gostje sedaj že vedo, da v tem
ni kompromisa. Kdor išče nočne
zabave in tudi sicer ne pozna
discipline, naj ne hodi v naš
Počitniški dom; ima na razpola-
go mnogo zabavišč po vsej Ar-
gentini.

In tako sta red in nočni mir
zagotovljena. Ljudje se ponoči
do dobra spočijejo, pravočasno
vstajajo polni dobre volje, preži-
vijo ves dan na soncu in v sve-
žem zraku, delajo izlete, spreho-
de, se kopajo in utrujejo ter se
vračajo na svoje domove sveži,
spočiti, z zagorelim obrazom in
rdečimi lici in veliko zalogo
zdravja vsaj za eno leto. Le kdor
tako preživi počitnice, bogato
naloži denar, ki ga je izdal za-
nje. Kdor pa na počitnicah noč
porablja za zabavo, dan pa za
spanje, ta samo zapravlja denar,
si kvari zdravje in še drugim
škoduje. Zato sem danes bolj kot
kdaj poprej odločen imeti Po-
čitniški dom raje napol prazen,
kot pa v njem dopuščati nočne
zabave, pa naj bodo te še tako
nedolžne.

V teh letih telesnega garanja

sem si včasih očitil, da zapravljam duhovniška leta, čeprav sem ves čas poučeval vsaj na dveh šolah, in opravljal vse dušnopastirske posle v vasi Dolores. Vendar sem si želel več izključno duhovniškega dela.

A ko gledam zdaj na sadove opravljenega dela, ko opazujem mladino, ki se zbira tu, ko mislim na mnoge, ki so si tu utrdili zdravje in s tem povečali moč za delo in si podaljšali svoje življenje, se tolažim, da so tudi moja „izgubljena“ leta končno vendarle dobro naložena.

Prihodnost Počitniškega doma.

Dr. Hanželič je v svojem poročilu o nastanku Počitniškega doma napisal za sklep tudi nekaj misli o prihodnosti Počitniškega doma. Piše takole:

„Mnoge zanima vprašanje, kaj bo s Počitniškim domom po moji

smrti. Želim pomiriti vse tiste, ki so morda v skrbeh. Vse bo tudi v naprej po moji smrti služilo Slovincem, kot je služilo doslej.“

Tako se konča poročilo dr. Hanželiča, napisano že pred več leti. Vidimo, da je že davno mislil na prihodnost svojega Počitniškega doma. Imel je glede tega več načrtov. Končno je obveljal načrt, ki ga je napravil sredi leta 1978. Ustanovil je samostojno dobrodelno društvo z imenom „Počitniški dom“ (uradni naziv je: „Asociación civil de beneficencia Hogar de Descanso“), v katerem je bil predsednik do svoje smrti. Društvo je že dobilo pravno osebnost. Z oporoko je dr. Hanželič zapustil temu društvu Počitniški dom z nalogo, da mora tudi v naprej služiti istim namenom, kot mu ga je on določil, ko je ustvaril Počitniški dom.

Priredil Rudolf Smersu

Dva kongrega o Mariji

V Zaragozi v Španiji, kjer je slo-vito svetišče „Naše Gospe Pilarske“, je bil od 8. do 13. oktobra 8. mednarodni mariološki in 15. marijanski kongres. Na mariološkem kongresu, ki ga je organizirala in vodila papeška mednarodna marijanska akademija, so razpravljali o češčenju Matere božje v 16. stoletju. Marijanski kongres — zadnje 3 dni — je posvetil svoje delo misli „Marija in poslanstvo Cerkve danes“. Slovence sta

zastopala prodekan teološke fakultete dr. Metod Benedik in umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc. Dr. Cevc je prikazal nastanek in razvoj dveh velikih slovenskih Marijinih svetišč, ki sta sadova mišljenja in življenja našega človeka v 16. stoletju: Sveto goro pri gorici in Novo štifto pri Gornjem gradu. Dr. Benedik je govoril o škofu Tomažu Hrenu, ki je v delo za obnovo katoliške vere na Slovenskem močno vključil tudi pobožnost do Matere božje.

Moj učitelj

Komaj šest let sem si nakupčkal, ko me je mati poslala „študirat“. Z drugimi besedami bi se to reklo: skrbno me je napotila tja, kjer sem začel v prvem razredu ljudske šole hlače drgniti in neznansko učenost z ušesi in očmi loviti vase.

Prvi dan mi je pred odhodom v šolo mati ljubeče polagala na srce:

„Pridno se uči, da boš postal velik gospod in te bodo vsi spoštovali. Rekli bodo: Lej ga drobljanca, pa je le dokazal, da ni kar tako od muh!“

Še danes, v pozno starost, mi materine ljubeče in svareče besede živo zvene iz davnine. O kako mi je žal, da njene goreče želje nikoli nisem mogel izpolniti...

Tako se je začelo prvo poglavje mojega otroštva, ko sem se seznanil s „tujo učenostjo“, kakor je Cankar tako lepo povedal.

Bil sem plah, ponižen, droben fantiček, najmanjši v razredu. To mojo slabost so sošolci, ki so bili močnejši, pogumnejši, do kraja izkoristili. Marsikatero žaljivo besedo, bunko in brco sem moral potrpežljivo prenesti, ne da bi se bil branil, kakor da bi slutil, da mi bo poznejše življenje nagrnilo na pot še vse hujše preizkušnje in še bridkejša razočaranja...

Moj učitelj je bil, kakor se temu učenost reče, velik original, čudak, pedagog starega kova; zunaj tega ljubosumno varovanega sveta pa dobričina z blagim srcem, ki je bilo skrito za raskavo lupino. Med poukom je poznal samo tri osnovna pravila svojega vzgojiteljskega poslanstva: strog red, disciplino in — šibo. Za vsako malenkost je zanikrnemu ali razposajenemu šolarju naštel nekaj žgočih po prstih. Jaz, hvala Bogu, te njegove stroge vzgojne metode nikoli nisem te-

lesno okusil. Sedel sem v klopi kot pribit in se ne bi ganil, čeprav bi mi muha sedla na nos...

Bilo je poleti. Vroče in soparno, da ni dalo dihati ne ljudem ne živalim. Listi na drevesih so nemirno trepetali, kakor da si šepetajo slutnje o nečem hudem, neizprosнем, kar prihaja...

Obesil sem si šolsko torbico okoli ramen in stopil na prag. In sem se nehote zdrznil: nebo je bilo prepreženo s svinčeno težkimi, ogljeno črnimi oblaki.

Mati se je zaskrbljeno ozrla proti nebu in rekla:

„Huda ura bo. Če bo močno deževalo še potem, ko se boš vračal od pouka, pojdi vedrit v kakšno vežo, da ne boš moker do kože.“

Pokimal sem in se napotil proti šoli. S čudno tesnobo sem se oziral proti nebu, kjer so se zmerom bolj gostili črni oblaki in se kot grozeče pošasti prihuljeno trzali med seboj, kakor da bi hoteli pogoltniti drug drugega. Pred bliskom in gromom sem imel zmerom nepopisen strah — in ta strah mi je ostal v kosteh še dandanes...

Komaj smo drobljanci zasedli vsak svoj prostor v klopeh, je mimo šolskih oken švignil prvi blisk, sledil pa mu je oddaljen grom.

„Pokrižajte se!“ je velel učitelj.

Takoj nato se je na stežaj odprlo nebo; začelo je liti kot ob

vesoljnem potopu. Težke kaplje so udarjale ob šipe, kakor da bi nekdo trkal nanje s koščeni prsti... Blisk za bliskom je rezal črnino neba, grom za gromom je pretresal ozračje.

Odreveneli od strahu smo se ozirali v okna, za katerimi so besnele naravne sile v vsej svoji neizprosni togoti. Zaman nas je učitelj miril in rotal, naj sledimo pouku; govoril je gluhim stenam.

Nenadoma se je vzabliskalo, kakor da bi zajel požar vso dolino, in zagrmelo je hkrati, kakor da bi se bil zamajal ves svet v svojih temeljih.

V smrtni grozi smo planili s svojih sedežev, bledi in prepade-ni, trepetajoč po vsem telesu, bolj mrtvi kot živi.

Učitelj pa je pokazal, da ni iz mehkega testa narejen, ampak zmerom in povsod mož na mestu. Kakor da se ne bi zgodilo ničesar, je strogo velel:

„Vsak na svoj prostor! Sedite! Kaj se razburjate zdaj, ko je že vse mimo. V cerkveni zvonik je treščilo. Zvoniku to ne more škodovati, saj ima strelovod.“

Cerkveni zvonik je bil komaj nekaj korakov oddaljen od šole...

Ob pogledu na naše prepade-ne, prestrašene obraze, pa se je moralo nekaj zganiti pod trdo skorjo njegovega vzgojiteljskega srca. Z mehkim glasom je vprašal:

„Ali je komu slabo?“

Nekaj jecljajočih glasov mu je je odgovorilo in nekaj tresočih se rok se je dvignilo.

Učitelja pa tudi to ni spravilo iz ravnotežja. „Red in disciplina nad vse!“ si je menda mislil, ko je strogo ukazal:

„Postavite se v vrsto pred šolskim odrom!“

Na te besede je odhitel iz razreda in se vrnil s polnim škafom vode, v katero je bila poveznjena zajemalka.

Kot narednik svojim vojakom nam je poveljeval:

„Lepo po vrsti, kot so hiše v Trsti!“

Prvi učenec je stopil k škafu in učitelj mu je ponudil zvrhan kozarec vode; moral jo je izpiti do dna.

„Drugi!“ je zaklical učitelj.

Tako smo se počasi razvrstili drug za drugim, in vsak je moral izpiti poln kozarec vode. Predno je prišel na vrsto zadnji šolar, je minilo pol ure in slabost mu je medtem že zdavnaj prešla. Takšno množino vode menda še nikoli v življenju nisem izpil v dušku kot tistikrat. Brrr... Ampak red mora biti!

Nekoč me je Brlogarjev Francek, ki je bil največji in najmočnejši v razredu, tako brcnil, da sem se opotekel. Ni me maral, ker se nisem hotel z njim igrati „Ravbarjev in žandarjev“.

Prav tisti hip je stopil v razred učitelj in je videl vse. Stopil je z nasršenimi obrvmi na šolski

oder, iztegnil kazalec, pokazal z njim Brlogarjevega Francka in mene ter velel:

„Oba k meni na oder!“

Poparjena sva stopila predenj in klavrno poveseila glavi. Čeprav se nisem čutil krivega, mi ni bilo nič kaj prijetno pri srcu. Vedel sem, da strogi učitelj ne pozna šale.

Učitelj je najprej zapičil razkačene oči v Francka, potem pa v mene. Z oblastno kretnjo mi je velel:

„Francek je brcnil tebe, zdaj pa ti brcni Francka!“

V meni se je zbudil upor. Nikoli nisem bil pretepač, zdaj naj pa pred vsem razredom pokažem, da nisem nič boljši od Francka. Kljubovalno sem odkimal z glavov.

„Brcni ga!“ je še enkrat zakričal učitelj.

Spet sem molče odkimal in kakor v sramu povetil glavo.

Tedaj je učiteljev obraz zasiljal, kakor da bi ga obšla sama nebeška glorijs. Pobožal me je po kuštravi glavi in ves raznežen rekel:

„Tako je prav, fantek. Hudo se ne sme vračati s hudim. Ti nimaš pravice deliti kazni, toda jaz jo imam. — Francek, marš v kot! Tam premišljuj na kolenih svojo hudobijo. Vsakemu grehu mora slediti pokora.“

Bilo mi je žal ubogega Francika, ki je moral celo uro klečati v

kotu, toda pomagati mu nisem mogel... Red in disciplina — to je bilo vodilo starega šolnika.

Kar hudo mi je bilo leto dni pozneje, ko sem te moral zapustiti in odriniti drugam, ti moj neizprosni, toda pravični učenik, trda grča, za katero si skrival svojo dobroto in ljubezen do mladega rodu. V dolgih letih svojega šolnikovanja si osivel, toda največkrat si namesto srca na dlani ves hudogleden razkazoval šibo. To je bil pač tisti čas, ki je mladim bučmanom z ostro besedo utiral pot v življenje. Katera vzgoja je pravilnejša in učinkovitejša, tedanja ali današnja, bo pokazala bodočnost...

Več kot šestdeset let že trohni jo tvoje kosti tam nekje ob vznožju prelepih gorenjskih planin, moj prvi učenik in vodnik v življenju. Že zdavnaj nimaš več ne groba ne spomenika ne rož, ničesar, kar bi budilo spomin nate.

Kdaj je že tvoj grob izravnal z zemljo, kdaj je že tvoj nagrobni lesen križ strohnel, kdaj so se že rože posušile in lučke na Vseh mrtvih dan ugasnile. Le v mojem sreču še tli drobna lučka, lučka hvaležnosti za vse, kar si žlahtnega in plemenitega vcepil vame.

Kako je zdaj s teboj, moj davni učenik?

Morda zdaj z narejeno strogim obrazom motriš nekatere le nekoliko preveč razigrane angelce v nebesih — in spet si v svojem elementu! Učitelj in vzgojitelj, robavs in dobričina zmerom in povsod, na zemlji in v onstranstvu. Ej, ti moj dobri, hudi starček, ne žugaj mi s palico še iz onstranstva; saj sem skušal hoditi po stopinjah, ki si mi jih začrtal v mojem zgodnjem otroštvu. Bog naj te poplača za vse — tudi za trde besede, ki si jih kdajkoli izrekel v svoji neizmerni očetovski dobroti.

Narodnostna skušnjava

Danes sem kar naprej med tujci, poslušal sem njihovo govoricu in ugotavljal njihovo suvereno izraznost, uglašeno jasnost Francozov, široko preprostost Amerikancev in snujočo natančnost Švedov. Demon mi je zašepetal na uho: „Kar skrij se s svojo jecljavostjo!“

Prizadel me je, da sem si za

hip predložil strašne resnice: nosim habitus ljudstva, ki so mu vso zgodovino jemali besedo in jo naganjali v somnambulnost, v vzornost in kletvice; nosim breme nepredelane trpljenja in plašne posrednosti; trpim pod težo zapletene civilizacije, ki nas noro tira v zahtevne tekme z drugimi, večjimi in zmogljivejšimi

narodi, da trošimo energijo, prenapenjamo naravo in padamo v travmatično nervozo.

Demon je začutil mojo tesnobo in šepetal dalje: „Zašli ste! Krut dovtip Srednje Evrope ste, nedovoljena igra narave, nezakonski otrok zgodovine! Premajhni, preslabotni, smešni!“

Tedaj sem začutil svojo moč in se scela obrnil zoper skritega zoprnika: „Poberi se, skušnjavec, poznam tvojo krinko, duh nevere in nasilja si! Največja človekova nevarnost si, usmerjaš ga iz sebe, da beži v vrtoglavo primerjanje in kolikostno pojmovanje. Ne, ne gre za majhnost in velikost, gre za vero vase, za prepričano bivanje, za samobitnost. Vseeno je, ali smo stomilijonski ali enomilijonski narod, gre za to, da smo narod živih notranjih mer, zavestne biti, moralne suverenosti, nenehne življenjske ekstaze.“

Narod je temeljno vzdušje človekove družnosti, izvir domačnostnega sporazumevanja, izhodišče za komuniciranje s človeštvom, razločevalno počelo — poenotenje sveta.

Narod ni močan takrat, ko ve, da ne more iz svoje kože in uporabljati le obrambne mehanizme, ampak takrat, ko si ustvari zavest o svoji nezamenljivi in izvirni biti, ko si ves organizem prepoji z vezljivostjo in darežljivostjo. Ekstaza naroda je v ljubezenski biti, v razvijanju prak-

se, ki povzema navzoče in blizke prvine, v humanizmu, ki deluje takoj in tu, brez pomislekov, brez prenehanja in brez ozirov na vse fantastično in abstraktno.

Osebnost naroda nastaja tako, da premaguje negotovost, nesrečo in bojazen, odtujenost svoji zgodovini, svojemu prostoru, vsem neposrednim pogojem.

Narod je torišče najbolj spontanе človekove afirmacije, mesto, kjer se človečnost najlažje izraža; njegov jezik ne dobiva moči iz slovnične pravilnosti in dialektične spretnosti; pač pa iz bližine do občestvene biti.

Nobeno sredstvo ne premošča medčloveških prepadov tako kakor beseda. Nobena izraznost ni tako čista in zanosna kakor jezik. Prav v malem narodu se beseda, torišče sporazumevanja in zbliževanja, najpogumneje sooča z lažjo, z miselnostjo nasilja in veličanosti, z demonom bega iz sebe.

Naša moč je torej v naši določenosti, v naši zavestni določenosti. Nihče nas ne more ukiniti, razdružiti ali speljati na tuje, more nas le neokrnjene vključiti v človeštvo, kakor draguljarji vstavljajo biser v vladarjevo krono.

Če bomo istovetni sami s seboj, ne bomo čutili kompleksnosti in ne bomo trpeli na zamotanosti, brez težav in naporov bomo razpenjali svoj notranji kozmos in ustvarjali zaokroženo kulturo...

M. M.

v družini

EVANGELIJ — Z OČMI ZAKONCEV

Družina stopa v novo leto

Vstopamo v novo leto z mešanimi občutki veselja in tesnobe, upanja in strahu... Zakonca mislita nase. Njuna ljubezen in razumevanje — a tudi težave — stopajo v novo leto. Za leto sta starejša. Kaj pa otroci? Vedno večji so. In tista znana, da so z majhnimi otroki majhne težave, z velikimi pa velike, se vedno bolj uresničuje. Kaj bo njunim otrokom prineslo novo leto? Bosta kos vzgoji? In še toliko vprašanj. Kam naj stopita krščanska zakonca, če ne h Kristusu, in se ob njem in njegovi besedi napolnita z zaupanjem in močjo. Tudi letos bosta skušala vedno znova razmišljati božjo besedo evangelija s svojimi — zakonskimi očmi. Prav njima, njunemu zakonu in družini želi Bog govoriti.

Tisti čas so pastirji hitro šli v Betlehem in našli Marijo, Jožefa in dete, v jasli položeno. Ko so to videli, so povedali, kar jim je bilo rečeno o tem detetu. Vsi, ki so slišali, so se čudili temu, kar so jim povedali pastirji. Marija pa je vse te besede ohranila in jih premišljevala v svojem srcu. Pastirji so se vrnili in Boga slavili in hvalili za vse, kar so slišali in videli, prav kakor jim je bilo povedano. Ko je bilo dopolnjenih osem dni, da bi bil obrezan, so mu dali ime Jezus, kakor je bil imenovan po angelu, preden je bil spočet (Lk 2, 16-21).

Čas

Čudno občutje naju je prevzeło ob prehodu iz starega leta v

novu. Bilo v veseli družbi nekaj znanih parov. Res, bilo je veselo in lepo obenem. Vendar misel, da nekaj odhaja, a toliko neznanega prihaja, nama ni dala miru. Čas, ta skrivnostni tok dogodkov, ki se nikdar ne ustavi — razen morda za trenutke ob prebliskih velike sreče! Pravzaprav so samo trenutki najini. Tudi tale, ko z evangelijem v roki iščeva spoznanja, upanja in moči ob pogledu nazaj in naprej. Tudi Kristus se je kot človek podvrgel zakonitostim časa, **tistega časa**, ki ga je živel — kar trideset let od vseh triintridesetih — v družini. Zakaj bi torej najin čas moral biti nekaj grozljivega ali nekaj, kar bi nama jemalo upanje. Čas je dar. Kako hvaležna morava biti Bogu za ves čas, ki ga nama je do sedaj podaril! Res je **hitro**, prehitro švignil mimo. Vendar, tudi Jezusov se je hitro iztekkel. A iztekkel se je — poln, **dopolnjen**. Da bi se tudi nama in najinim otrokom dopolnil tako!

Najti

Kristusov čas, čas njegovega življenja se je začel presenetljivo skromno in celo za reveže nenavadno trpko — v jaslih. In ni si jih sam izbral. **Položen** je bil tja, prisiljen zaradi okoliščin. Ni torej ušel zakonitostim časa in vplivom okoliščin. Pa vendar so iskalec resnice, pravice, dobrote in ljubezni — **pastirji** — našli Odrešenika prav v takih okoliščinah. Za-

kaj ga ne bi midva znova odkrivala v svojih. A če primerjava svoj način življenja z njegovim, morava priznati, da nama res ni hudega. Tudi otrokom ne. Verjetno nam je še predobro, a se tega niti ne zavedamo. Ne **vidimo** darov, ki jih imamo. In če smo jih do zdaj imeli v izobilju, jih bomo imeli tudi v prihodnje, čeprav jih bo morda manj. Neprijemno manj sta jih imela zakonca **Jožef in Marija**.

Rečeno

Ob prehodu v novo leto begajo nepredvidene stvari, ki pridejo to leto. Sicer se to dogaja vse leto. Vendar se ob prehodu iz starega leta v novo tega še bolj zavedava. Pa — saj je bilo o Jezusu **povedano**, da bo z njim tako; da bo rojen v mestecu **Betlehemu**. Po prerokih je bilo **rečeno** tudi to, da bo hudo trpel. Bog je torej v svojih nedoumljivih načrtih vse to predvidel in ga nobena stvar ni mogla presenetiti ali spraviti v zadrego. Tudi za naju in najine otroke je bilo povedano in rečeno, od božje ljubeče previdnosti določeno, da bomo rojeni in da bomo živeli prav v naših okoliščinah. Tudi mi smo bili „položeni“ — ne da bi nas vprašali — v dobo in okolje, ki si ga nismo sami izbrali. Mnogokrat se čudimo, kot so se **čudili** pastirji, da so našli Mesija — v hlevu. Kaj se čudiva če sva tudi midva, čeprav od Boga ljubljena in določena za živ-

ljenjsko nalogo, včasih v nepričakovanih, nepredvidenih, neprijetnih in nezaželenih prilikah.

Srce

Prav je, da se posebej danes zaveva božjega načrta z nama, čeprav ga vsaj nekako razumeva le za nazaj. Vnaprej bo gotovo spet veliko presenečenj. Zato želiva **ohraniti** v zavesti spomin na vse, kar je Bog z nama že storil in namju nepredvideno, a dobro vodil. Spominjava se trenutka, ko sva se prvič srečala... Tudi težke ure so našle mesto v najinem zakonu in ga po svoje blagoslavljal in razvijale. Sploh prevečkrat pozabljava na vse, kar nama je dal ali daje, preveč pa misliva na tisto, česar nimava. Premalo o vsem tem **premišljuj**eva in ga zato premalo hvaliva prav za vse. Boga more vsaj malo razumeti samo tisti, ki ve, da je Bog ljubezen. Tako bova tudi midva v letu, ki se začenja, marsikaj razumela, laže sprejela in živela, če bova ljubila. Če bova v **svojem srcu** naredila dovolj prostora za **Boga**.

Drugače

Želiva se učiti od pastirjev in drugih iskalcev Boga in Odrešenika. **Vrnili so se** v vsakdanje življenje, a ga živeli drugače. Doživeli so namreč srečanje z Bogom, ki je postal človek in se odel v vse človeško, razen v greh. Niso se spotaknili nad čisto drugačno po-

dobu Mesija, kot so jo imeli do takrat. Tako so doživeli veliko spreobrnjenje, ki je tudi nama tako potrebno: **Videti** in **slišati** Boga, ki živi kot človek, in skušati živeti tudi sam takó. Najin zakon je zakon navadnih ljudi s tolikimi napakami in slabostmi. Mnogih se ne bova otesla do smrti. A svoj zakon ne živiva sama. Z nama je Gospod in bo tudi v prihodnjem letu. Še posebej zato, da od znotraj zdravi in krepí najino medsebojno ljubezen in ljubezen do otrok. Že vnaprej sprejemava iz božje roke vse, kar se bo z nama in otroki dogajalo v tem letu. Na koncu vsega ni tako važno, kaj se bo dogajalo. Važno je, kako bova to leto vse sprejemala in živela. Da bi boljše, kot do sedaj!

Ime

Ko sva dajala svojim otrokom imena, sva jih skrbno izbirala. Z vsakim imenom sva hotela otroku nekaj podariti, nekakšen program in tudi vzor. Izbrala sva imena velikih ljudi krščanstva. Vendar se dobro zavedava, da je bila to pač dobra volja, ki pa ne zadostuje. Otroci bodo morali sami „napolniti“ ta imena s plemenito vsebino. Midva pa jim želiva pri tem pomagati — tudi letos. Jezusu je ime določil sam Bog s posebnim namenom in s posebno vsebino, saj **ime Jezus** pomeni „Bog je rešitelj“. A morava reči, da je Bog dal na svoj način

ime tudi nama. Ime moža in žene v tem času in kraju, v takih okoliščinah, kot so najine, s točno hotenimi nalogami. Tako je najino življenje in življenje otrok **imenovano** od Boga, v božjih načrtih. Bog torej ve za vsakogar izmed nas po imenu, ve za vsako našo misel in za vsako sekundo življenja. Kakšen pomirjajoč občutek, ki daje trdno zaupanje v delo in življenje za vse dobro v novem letu!

Preden

Že nekaj časa se boriva z mislijo, da bi še enemu otroku podarila življenje. Kakšne zveze sva imela z Začetnikom življenja, da naju je vanj priklical? Življenje je najdragocenejši dar. Ali naj bi pomagala svojemu otroku do tega daru? Ali sva **dopolnila** število, ki je bilo v božjem načrtu? Kakšno veličastno leto bi to bilo, ko bi se v njem rodilo novo bitje, sposobno ljubiti naju in Boga vse življenje in vso večnost! Sprašujeva se in tehtava. Zavedava se svojega odgovornega očetovstva in materinstva. **Preden** je bil kdor koli izmed nas **spočet**, je bil v božjih načrtih. Zato prosiva Boga, da nama pri najinem iskanju odgovora na to usodno vprašanje pomaga odkriti svojo voljo. Vsak po svoje imava razloge za in proti. A zdi se nama, da je najina človeška tehtnica premalo zanesljiva, da bi se brez božjega „pravka“ mogla mirno odločiti.

Hvala

Ko sva tako razmišljala o svojem življenju pretekla leta in se znašla na pragu novega, sva začutila veliko potrebo, da se Bogu zahvaliva in da ga **slaviva** kot najboljšega Očeta, ki je svojega Sina poslal živeti med nas, v družino in v življenje. Kaj bi brez tega, kateri odgovor bi naju mogel potešiti, katere obljube opogumiti, katera vera dati moči za življenje in porajanje, za vzgojo in — za zaupanje v življenje tudi po smrti, ki edino osmišlja vse? Iz družinske diskoteke sva vzela ploščo in prisluhnila Berliozovi veličastni skladbi *Te Deum*: „Tebe, Boga, hvalimo, tebe, Gospod poveljučujemo... Polna so nebesa in zemlja veličastja tvoje slave... Ti se nisi branil učlovečenja v telesu Device, da bi odrešil človeka. Ti si premagal želo smrti in vernim odprl nebeško kraljestvo... Daj, da bomo v večni slavi prišteti tvojim svetim!... Gospod, vate zaupam, naj ne bom osramočen nikoli!“

Vital Vider

Za mladino za mladino

NOVO LETO, DOBER DAN!

366 dni se mi ponuja. Dani so mi v dar; čisto neoblikovani so.

Dan. Zdi se mi kot bel, nepopisan listič. Enak drugemu: s štiriindvajset urami, z dnevom in nočjo.

Vsak pisec pusti na njem svoj pečat. Nekateri kracajo tjaven-dan, iz samega dolgočasja; spet drugi ga rabijo zato, da trosijo nemir, strup in sovraštvo; nekateri plemenitijo sebe in druge s svojimi zapisi.

Ali bom te dneve napolnil s pleh-kostjo, brezbržnostjo, s propada-njem ali pa z vztrajnimi zmagami nad sebičnostjo, lenobo, goljufija-mi?

Večkrat bo treba kaj prečrtati ali zbrisati, ker se bom zmotil. Nič zato! Šolarček mora mnogokrat to

storiti, pa s tem še ni slab uče-nec. Slab bi bil, če ne bi priznal napak, če ne bi hotel popraviti spodrsrlajev.

Važno je, da nosim v sebi ogenj vere, optimizma in volje, ki ogre-va hladno vsakdanjost in ki s svo-jo vseobjemajočo silo omogoča pre-magati vse ovire. Brez ognja in brez svetlobe se res ne da živeti. Vse je pusto, mrtvo.

Božji žarki morajo ogrevati mo-ja dnevna prizadevanja, morajo osvetliti mojo bit s svojimi sonč-nimi in senčnimi stranmi. V tej luči moram pregledati dnevne us-pehe in neuspehe in narediti ob-račun.

„Boš prineslo srečo nam, ali neseš jo drugam?“

Z božjo pomočjo bom JAZ su-kal pero po tem novem letu. Sam

naše šole

NAŠE OSNOVNE ŠOLE V ŠOLS- KEM LETU 1979

Šolski referent ZS: France Vitrih.

ŠOLA ŠKOFA ANTONA MARTINA SLOMŠKA, RAMOS MEJIA:

Učencev: 106 (63 deklic in 43 dečkov).

Voditeljica: Helena Malovrh; katehet: Jože Škerbec, učitelji: Franček Breznikar, Kristina Breznikar, Bogdan Golmajer, Marjan Hribar, Marjan Loboda, Anči Levstik, Alenka Poznič, Vladi Selan, Anica Šemrov, Tinka Šušteršič, Andreja Šeme, Saša Zupan; za kasteljansko govorčce otroke: Majda Kelc; predsednik šolskega sveta: Lojze Lavrič.

ŠOLA ŠKOFA DR. GREGORIJA ROŽMANA, SAN MARTIN:

Učencev: 66 (32 deklic in 34 dečkov).

Voditeljica: Katica Dimnik, ka-

.....
bom odgovoren za rast ali nazadovanje, za ljubezen ali sovraštvo pri svojem spisu.

Ali ne bi bilo lepo, če bi na končnem spričevalu pisalo „Znal je ljubiti Boga, brata, sonce, rože, svet, in si je vsak dan prizadeval, da je to ljubezen izžareval?“

Mirjam Jereb

tehet: France Bergant, učiteljice: Olga Lenarčič, Darinka Zorec, Marta Dimnik, Gizela Šušteršič, Saša Golob, telovadba: Marta Rupnik; petje: Marjeta Boltežar; preds. šol. sveta: Gregor Verbič.

ŠOLA JOSIPA JURČIČA, CARAPACHAY:

Učencev: 22 (7 deklic in 15 dečkov).

Voditeljica: Majda Markež; katehet: Matija Borštnar; učiteljice: Marjetka Slabe, Majda Knap, Mara Pleško; preds. šol. sveta: Janez Amon.

ŠOLA DR. FRANCETA PREŠERNA, CASTELAR:

Učencev: 53 (34 deklic in 19 dečkov).

Voditeljica: Mija Markež; katehet: Matija Lamovšek; petje: Anka Gaser; učiteljice: Marija Kopač, Vida Pograjc, Angela Rajer; vrtec: Anči Jerebič; telovadba: Lidija Čop, Nadi Kopač, Marjan Grohar; za neslovensko govorečce otroke: Monika Rant; preds. šol. sveta: Polde Golob.

ŠOLA ŠKOFA JEGLIČA, SLOVENSKA HIŠA:

Učencev: 20 (13 deklic in 7 dečkov).

Voditeljica: Marjana Batagelj; katehet: Janez Pintar; učiteljice: Maruška Batagelj, Anica Rode, Mar-

jetka Dolinar; vrtec: Lojzka Dimnik; preds. šol. odbora: Janez Mežnar.

ŠOLA ŠKOFA IRENEJA
FRIDERIKA BARAGE,
SLOVENSKA VAS.

Učencev: 55 (28 deklic in 27 dečkov).

Voditeljica: Zdenka Jan; verouk: Jancz Petek, Jože Bokalič, Julka Lužovec; učiteljice: Dana Zajc, Kristina Zajc, Marta Šmalc, Janja Šušteršič in Radojca Šušteršič.

ŠOLA FRANCETA BALANTIČA,
SAN JUSTO:

Učencev: 91 (51 deklic in 40 dečkov).

Voditeljica: Angelca Klanšek; katehet: dr. Alojzij Starc, pomočnica pri verouku: Kristina Puhek; učiteljice: Kati Cukjati, Mirjam Jereb, Kristina Jereb, Nežka Lovšin, Irena Poglajen; petje: Anica Mehle; predsednik šol. odbora: Pavle Malovrh.

ŠOLA IVANA CANKARJA,
BERAZATEGUI:

Otrok: 9 (5 deklic in 4 dečki).

Voditeljica: Cilka Pucko; katehet: Jože Guštin; učiteljica: Betka Vitrih; petje: Jože Omahna.

ŠOLA SV. CIRILA IN METODA,
MENDOZA:

Otrok 50 (23 deklic in 27 dečkov).

Voditeljica: Lenčka Božnar; katehet: Jože Horn; petje: Božidar Bajuk; učitelji: Mimi Artač, Rudi Hirschegger in Bernardka Hirschegger.

ŠOLA DR. ANTONA KOROŠČA,
SAN LUIS:

Otrok: 3 (1 deklica in 2 dečka).

Voditeljica: Marija Havelka.

ŠOLA DR. JANEZA EV. KREKA,
TUCUMAN:

Otrok: 10.

Voditeljica šole in učiteljica: Jožejka Žakelj; verouk: bogoslovca Lojze in Franci Urbanč; učiteljica: Danica Draksler.

ŠOLA ŽUPNIKA JAKOBA
ALJAŽA V BARILOČAH:

Učencev: 10; voditeljica: Milena Arko; učiteljica: Lija Kambič; petje: Katica Arnšek.

SREDNJEŠOLSKI TEČAJI
V ŠOLSKEM LETU 1979

SREDNJEŠOLSKI TEČAJ
RAVN. MARKA BAJUKA
V SLOVENSKI HIŠI:

Srednješolcev: 201.

Ravnatelj: dr. Marko Kremžar; profesorji: msgr. Anton Orehar, Pavle Rant, Marjan Schiffrer, Andrej Krečič, Božo Stariha, dr. Julij Savelli, Franci Markež, Albin Magister, Vladko Voršič, Tine Debeljak ml., Neda Vesel, Katica Cukjati, Mirjam Jereb, Marjanka Kremžar in Marjanka Lenarčič. Tajnici: Nataša Krečič in Naca Osterc.

SREDNJEŠOLSKI TEČAJ
V SLOVENSKI VASI:

54 djakov; ravnatelj: Andrej Rot; verouk: Jože Bokalič in Franc

SVETOVNE NOVICE

Nova spodbuda za katehezo

25. oktobra je kardinal Rubin predstavil novo apostolsko spodbudo o vprašanjih katehizacije v sodobnem svetu. Spodbuda je sad kofovske konference iz leta 1977. Listina je razdeljena na 9 poglavij. V listini je govor tudi do pravice katehizacije. To pravico pa nekatere države tep-tajo tako daleč, da je obiskovanje verouka in poučevanje verskih res-nic kaznivo. Kateheza je ena osnov-

.....

Sodja; druge predmete so poučevali: inž. Janez Bokalič, Anton Gale, Lov-ro Jan, Ladislav Lenček in Dušan Šušteršič.

SREDNJEŠOLSKI TEČAJ

V MENDOZI:

Srednješolcev: 8.

Ravnatelj: inž. agr. Marko Ba-juk; profesorji: Božidar Bajuk, Maj-da Ocvirk in Jože Horn.

SREDNJEŠOLSKI TEČAJ

V BARILOČAH:

Dijakov 7; poučujeta Vojko Ar-ko in Ciril Markež.

nih dolžnosti Cerkve. Cilj katehiza-cije je privedi ljudi v osebno pove-zavo s Kristusom. Vsebina kateheze je razodetje. Metoda se mora prilagajati razmeram.

Zborovanje papeža s kardinali

Od 5. do 9. oktobra je papež Ja-nez Pavel II. zboroval v Vatikanu s kardinali vsega sveta. Od 129 kar-dinalov jih je prišlo na zasedanje 121. Doslej so se vsi kardinali zbi-rali le za volitev novega papeža. Ja-nez Pavel II. želi vnesti večjo zbor-nost pri vodenju Cerkve. Zasedanje je bilo posvečeno trem skupinam vprašanj: služba rimske kurije, od-nos Cerkve do kulture in finančno stanje apostolskega sedeža. Sredstva javnega obveščanja so največ pisala o vatikanskih financah. Sklepni go-vor je imel papež. Po njegovih bese-dah je srečanje v celoti doseglo svoj namen. Kardinalom se je zahvalil za bratsko razpoloženje med raz-pravljanjem. Za vsa soočanja mnenj so bila značilna družinska toplina, odgovornost in ljubezen.

Glede vatikanskih financ je po-

zneje poudaril, da je pomembno razgrniti pred javnostjo vse račune. V preteklosti se je ustvaril v javnosti pravi mit o bajnih bogastvih, ki naj bi jih imela Cerkev. Mit pa lahko razbiješ le tako, če poveš čisto resnico. Apostolski sedež potrebuje denarna sredstva, da bi lahko dejavno služil splošnim koristim Cerkve, urešničeval svoj pastoralni program ter organiziral širjenje evangelija. Cerkev mora tudi vzdrževati veliko število kulturnih spomenikov. To je dolžnost apostolskega sedeža do kulture in zgodovine, zahteva pa veliko denarja. Vsi omenjeni stroški povzročajo hudo deficitno stanje Vatikana, ki ga bo treba trezno reševati. Vsi dosedANJI redni viri dohodkov skupaj ne morejo zadostovati za urejeno dejavnost apostolskega sedeža. Za leto 1979 je primanjkljaja 17 milijard lir, za leto 1980 bo deficit še večji. Izgube krijejo s prostovoljnimi darovi. Kardinali so izvedeli, odkod prihajajo ti darovi in kakšni so. Kardinali so priporočili skrajno varčevanje, obljubili pa pomagati papežu pri reševanju teh težav.

Kardinal Suenens odstopil

Nadškof v Melechenu in Bruslju kardinal Leo Joseph Suenens je odstopil. Papež Janez Pavel II. je 4. oktobra sprejel kardinalovo prošnjo za razrešitev nadškofovske službe, ki jo je belgijski primas vložil ob dopolnitvi 75 let življenja. Suenens je bil skoraj 18 let nadškof belgijskega glavnega mesta. V svetu je postal znan zlasti po svojih na-

prednih gledanjih na nauk in organizacijo Cerkve.

Nesoglasje pri sovjetskih znanstvenikih

Uradno stališče sovjetske filozofije je, da obstaja vesolje iz večno se menjajoče materije. To hipotezo, ki je sedaj uradna dogma marksistično-leninistične filozofije, zavrača danes velika večina filozofov in zlasti še ostalih znanstvenikov: fizikov, kemikov, astronomov in drugih v nekomunističnem svetu. V zadnjem času pa se je zgodilo, da so jo začeli zavračati tudi nekateri sovjetski znanstveniki. Sovjetska fizika Jožef Šklovski in Nikolaj Kardašov sta javno postavila trditev, da je vesolje staro 70.000 milijonov let. To sta ugotovila na podlagi proučevanja kvazarjev, ki so kvazistelarni radijski vir, ki ga po obsegu ne moremo razlikovati od zvezd. Kvazarji vsebujejo skrajno gosto materijo in oddajajo mogočne radijske valove. Te valove, ki so izhajali od nekega kvazarja, je ujel omenjeni Kardašov in je skupaj s fizikom Šklovskim na temelju teh valov izračunal starost vesolja. Ta ugotovitev bistveno nasprotuje uradnemu stališču sovjetske znanosti, ki ne more dopustiti, da se je vesolje nekdanj začelo, kajti v tem primeru se takoj pojavi vprašanje, kdo pa je bil začetnik vesolja; česar ni bilo, je moral pač nekdo ustvariti. Ta nekdo, ki ga mi imenujemo Bog, pa sovjetom ne gre v račun. Vendar je sovjetska časopisna agencija to novico objavila.

Novice IZ SLOVENIJE

O razmerah v Sloveniji

Predavatelj (Sergij Pahor, na Dragi 1979 na Opčinah pri Trstu, v začetku septembra) je dovolj kritično pokazal na politične razmere sedanjega trenutka Slovencev v Jugoslaviji, ki jih pogojuje totalna oblast partije in politično nezanimanje večine prebivalstva, ki se ob dobrem življenjskem standardu zadovolji, da partija za vse misli in ukrepa. Partija vidi konkurenta svoji absolutni oblasti samo v Cerkvi. Od tod zadnji napadi in polemike zaradi Rodetovega predavanja in izjava nadškofa Pogačnika. (Katol. glas, 6. 9. 79)

3. zvezek Cerkvenih dokumentov

Izšel je 3. zvezek Cerkvenih dokumentov; prinaša v slovenščini 22 govorov, ki jih je imel papež Janez Pavel II. ob svojem obisku na Poljskem. Prvi zvezek je objavil papeževe govore v Mehiki, drugi pa prevod okrožnice Odrešenik človeka.

Škofovski obrednik v slovenščini

Izšel je 10. zvezek slovenskega prevoda obrednih knjig, obrednika in pontifikala, ki so mu dali naslov

Posvetitve. Škofovski obrednik vsebuje obred birme, ordinacije in posvetitve cerkva.

Umrli duhovnika

Alojzij Trontelj

15. oktobra 1979 je na Mirenskem gradu umrl lazarist Alojzij Trontelj. Rodil se je 1907 v župniji št. Vid pri Stični, vstopil po gimnaziji v Misijonsko družbo in bil posvečen 1933. Deloval je kot podravnatelj semenišča v Grobljah, ravnatelj grobeljske tiskarne, med vojno kot begunec med slovenskimi begunci v Srbiji, po vojni v Grobljah, na Mirenskem gradu, v Šmartnem ob Savi in št. Jakobu ob Savi. 1976 ga je zadela kap.

P. Jože Vračko

10. oktobra je v bolnišnici na Golniku umrl cistercijanski pater Jože Vračko. Rajni je bil rojen 1896 v Ljubljani, posvečen 1922, postal kapiteljski vikar v Novem mestu, stopil k cistercijanom v Stično, bil poslan na Poljsko (nad 10 let), potem je bil več let rektor Slomškovega doma v Ljubljani, nato poslan v Merano v Italijo, kjer je ostal do smrti. V začetku oktobra

je prišel na obisk v Stično, se prehladil in zbolel za pljučnico.

bot, Slovenska država, Toronto, julij 1979).

Človek in kristjan

Slovenske škofije so izdale brošuro Človek in kristjan v današnji slovenski družbi in Cerkvi. Prenova, 6. zvezek, 64 strani. Brošuro so izdali kot predlogo za razpravljanje v verskih skupnostih o slovenski vernosti v preteklosti in danes.

Ob žari Edvarda Kardelja

...Kdo je bil predvsem odgovoren za kasnejši rododomorni pokol od Angležev razoroženih in vrnjenih slovenskih domobrancev maja 1945? Težko je dvomiti, da ne bi bilo v Kardeljevi moči tisto slovensko grozo in sramoto preprečiti ali pa se vsaj pozneje od nje omejiti, česar pa Kardelj vse do svoje smrti ni storil. Zato ostane v tej zvezi pričevanje Milovana Djilasa pomembno (Wartime, New York in London, 1977): ...slovenski domobranci so se prebili do Britancev v Avstriji; ti so jih izročili nam. Vsi, razen žensk in mladoletnikov pod 18. letom, so bili pobiti, tako sem kasneje slišal od tistih, ki so sodelovali pri teh blaznih dejanjih podivjanega maščevanja. Če upoštevamo ustroj in zgradnjo oblasti, ne bi mogel dejanja takega obsega izvršiti nihče brez odobrenja z vrha.“ Da je bil Kardelj takrat v tistem „vrhu“, o tem bi bilo mogoče dvomiti le, če bi se pojavil verodostojen dokument, ki bi Kardelja s tistega „vrha“ izrecno izključil... (Ciril Že-

„Cerkvena dela na Slovenskem“

Oktober je Inštitut za zgodovino Cerkve pri teološki fakulteti v Ljubljani, ustanovljen 20. 4. 1978, da sistematično raziskuje vire in gradivo za zgodovino Cerkve na Slovenskem in da izsledke svojega dela tudi objavi, izdal prvo knjigo z naslovom „Acta ecclesiastica Sloveniae“, Ljubljana 1979, 192 str. Zbornik je uredil predstojnik inštituta dr. France Dolinar, škofijski arhivar v Ljubljani. V zborniku objavlja p. dr. Metod Benedik, profesor zgodovine na ljubljanski teološki fakulteti, instrukcijo papeža Klemen VIII. za obnovo katoliške vere na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem (1592); dr. Dolinar obravnava spor ljubljanskega škofa J. K. Herbersteina z Rimom (1782-1787); dr. Bogo Grafenauer razpravlja o narodnostnih vprašanjih ob preureditvi lavantinske škofije v slovensko škofijo na Štajerskem (1859); Ivan Škafar razlaga delovanje jezuitov v Prekmurju v času katoliške obnove 1609-1730.

Nadškof Pogačnik v pismu sobratom

V okrožnici nadškofijskega ordinariata v Ljubljani (oktober 1979) piše nadškof Pogačnik:

1. Po končanem osemletnem verouku jih mnogo odpade, da ne prihajajo več k mladinskemu verouku, ki je v dobi pubertete in odraščanja še najbolj potreben in za živ-

ljenjsko usmeritev odločilen. Huje pa je to, da jih zelo mnogo po končani osemletki, kot bi odrezal, opusti tudi versko prakso, nedeljsko mašo in prejemanje zakramentov. Žalostno je slednjič tudi, da v nekaterih dekanijah otroci že nižjih letnikov sicer hodijo k verouku, nedeljsko mašo pa opuščajo. Pri takih glavni cilj kateheze: vzgojiti dobrega kristjana, ni dosežen. Za vsakega kateheta je to velika bolečina, ko vidi, da je bil ves njegov trud ničeven.

2. Ko po družinah skupna molitev dandanes usiha, moramo pri verouku otroke predvsem naučiti moliti. Tudi pri verouku je treba z otroki moliti. Vse običajne kršćanske molitve z njimi pogosto ne le ponavljajte, temveč tudi molite. Zakaj ne bi z otroki na koncu ure zmolili eno skrivnost rožnega venca? Doraščajoče skušajmo naučiti, da bodo znali moliti tudi po svoje, brez obrazca, to je sicer teže, a z vajo le uspe.

Teološki tečaj za študente in izobražence

Medškofijski odbor za študente je organiziral na teološki fakulteti v Ljubljani v novembru 1979 tečaj o témi: Živeti za smrt? Predavali so škof dr. Vekoslav Grmič: Kdo, pravijo ljudje, da sem?; dr. Jože Rajh-mna: Odkod si, človek?; dr. Alojz Rebula: Kdo si, človek?; dr. Štefan Steiner: Kje iskati svoje dostojanstvo?; dr. Lojze Šuštar: Sem komu odgovoren?; dr. France Perko:

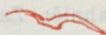
Človek zaradi struktur ali strukture zaradi človeka?; prof. Mirko Mahnič: Zakaj sem kristjan?; Rudi Koncilijska: Izziv minljivosti; dr. Franc Rode: Teologija telesnosti; prof. Viktor Gerkman: Človek do človeka; dr. Ivan Rojnik: Je verska vzgoja še lahko učinkovita?; prof. Vanja Kržan: Je bil spočet človek?; dr. Janez Janžekovič: Kje najti trpljenju smisel?; dr. Vinko Škafar: Pred obličjem smrti; Franček Križnik: Poslednje presenečenje; dr. Anton Strle: Avtentični človek. Tečaj je bil ob 19,30.

Katoliški tisk na Madžarskem

Pred 2. svetovno vojno so imeli na Madžarskem 20 katoliških tiskarn. Danes delujeta le še 2: Društvo sv. Štefana in Cerkev. Toda tudi pri teh 2 država omejuje naklado, češ da „primanjkuje“ papirja.

Katoliški tisk še zdaleč ne more zadovoljiti potrebam 6 milijonov katoličanov. Verski tisk predstavlja samo pol odstotka proizvodnje na Madžarskem. Država je preskrbela nekaj novih naklad verskih knjig, pri tem pa se je seveda dobro okoristila, saj je bila cena teh knjig mnogo višja od tistih, ki jih tiska in subvencionira država.

Pred vojno je imela Cerkev na Madžarskem 2 katoliška dnevnika, 18 tednikov, 25 mesečnikov in 3 revije, ki so izhajale 4 krat na leto. Danes ima le 2 tednika in 2 mesečnika.

Med nami v Argentini

Dva nova misijonarja iz Slovenske vasi

Avgusta se je poslovil od svoje družine in rojakov v Slovenski vasi salezijanski brat Štefan Burja in odšel v misijone v eno od afriških dežel, abiturient Marko Vilfan, izvežban tudi v zidarski stroki, pa je oktobra odšel kot laični misijonar za 3 leta pomagat slovenskim misijonarjem na Madagaskar.

Duhovniški sestanki

Slovenski duhovniki, delujoči v Velikem Buenos Airesu, so imeli svoje mesečne sestanke tudi v letu 1979 vsako zadnjo sredo v mesecu ob 15 v Slovenski hiši. Najprej so imeli skupno pobožnost v cerkvi Marije Pomagaj, potem pa sestanek v mali dvorani Slovenske hiše.

Aprila je Matija Borštnar imel duhovno misel o bratski ljubezni, msgr. Anton Orehar pa predavanje o skrbi Cerkve za dušno pastirstvo izseljencev; maj: dr. Mirko Gogala, predavanje o paradoksih v krščanskem življenju; junij: Tone Škulj, duhovna misel o molitvi, dr. Alojzij Starc, predavanje o odnosu Cerkve do ateizma; julij: dr. Alojzij Kuko-

vica, predavanje o novi okrožnici Janeza Pavla II. „Odrešenik človeka“; avgust: Marija Bečan, oris dušnopastirskega dela med slovenskimi zdomci v Nemčiji, Janez Rovnan, versko in narodnostno stanje Slovencev na Koroškem; september: Zdravko Reven, pastoracija v Sloveniji, Vinko Zaletel, obisk Poljske (z diapozitivi); oktober: dr. Gogala; Južnoameriška Cerkev od Medellina do Pueble; november: dr. Kukovica, Ali je krščanski zakon razvezljiv?

Dom sv. Vincencija

20. septembra so prišle iz Slovenije tri redovnice, članice družbe Marijinih sester, ki bodo delovale v novozgrajenem Domu sv. Vincencija v Slovenski vasi v Lanusu, ki so ga zgradili slovenski lazaristi ob cerkvi Marije Kraljice za ostarele in osamljene rojake. 20. oktobra je Dom sprejel prvega oskrbovanca, sredi novembra še 4 druge, ostali prijavljeni pa bodo počakali do dograditve celotnega Doma.

Zveza slovenskih mater in žena

je imela svoj občni zbor 7. novembra 1979 v Slovenski hiši. V no-

vem ožjem odboru so gospe: predsednica Pavlina Dobovšek, podpredsednici Ruža Šuc in Marija Eiletz, tajnica Renata Sušnik, blagajničarka Darina Schiffrer, kulturna referentka Marjeta Stariha, tiskovna referentka Tilka Kunčič, socialne referentke Milka Pezdirc, Marta Jeločnik in Lojzka Dimnik, v nadzornem odboru Terezika Voršič in Cilka Urbančič, v širšem odboru pa še predsednice Krajevnihih krožkov.

SKAD v letu 1979

Slovensko katoliško akademsko društvo, ki povezuje naše visokošolce, je imelo v preteklem letu 1979 več srečanj: marca jim je govoril misijonar p. Lovro Tomažin o verski in kulturni rasti zambijske mladine; na študijskem dnevu 1. maja jim je predaval dr. Marko Kremžar o nalogah slovenskega visokošolca danes in tukaj; junija: avdiovizual in razgovor o revoluciji v Sloveniji in naših junakih; julija je bilo brucovanje; 8. septembra je razlagal p. dr. Alojzij Kukovica novo okrožnico papeža Janeza Pavla II. „Človekov odrešenik“; oktobrsko srečanje so posvetili mednarodnemu letu otroka; 3. novembra je govorila Kati Cukjati o študiju slovenske zgodovine.

SDO in SFZ v letu 1979

Zvezna odbora mladinskih organizacij sta organizirala mladinsko sv. mašo vsako prvo nedeljo v mesecu, po njej skupen zajtrk in nato predavanje. Maševal in pridigal je msgr. Anton Orehar, petje in branje med mašo pa so vodili zaporedno

ma krajevni odseki in krožki. Marca je predaval dr. Milan Komar o témi: Samo kdor je dedič, more biti pionir; aprila je govoril misijonar p. Lovro Tomažin, nekdanji predsednik SFZ; maja je predaval Milan Magister: Ob 30-letnici naših mladinskih organizacij; junija so se mladi pridružili skupni domobranski proslavi; julija je govoril Tine Debeljak ml. o Slovencih po svetu; avgusta Zorko Simčič: Mi in naš narodni značaj; oktobra Vinko Zaletel s skiopističnimi slikami o Koroški, novembra je bil skupni mladinski dan, 9. decembra pa proslava Brezmadežne in proslava 30-letnice SDO in SFZ z besedo prvega predsednika Avgusta Horvata in sedanjega predsednika Pavla Pleška.

Proslava 29. oktobra Mendozi

Narodni praznik 29. oktobra in dan slovenske zastave so Slovenci v Mendozi proslavili v nedeljo 4. novembra. Slovesnost so začeli s sveto mašo (Jože Horn) in nadaljevali s prireditvijo: recitacija Debeljakove himne o slovenski zastavi, govor inž. Janeza Grintala, deklamacija Kunčičeve „O slovenski zastavi“ in govor Rudija Hirscheggerja.

Pristavski dan

Rojaki iz castelarske okolice so praznovali pristavski dan v nedeljo 28. oktobra. Za geslo so vzeli besede: Pozdravljam te, zemlja, sveta dedovska žara. Najprej je bila sv. maša (msgr. Orehar), potem družinsko kosilo in ob 4 popoldne prosvet-

ni program: pozdrav predsednika Pristave Franceta Perniška, govor Boža Starihe, dramatiziran prikaz pesnitve Severina šalijsa Spev rodni zemlji v režiji Mihe Gaserja (43 nastopajočih).

Obletnica v Berazategui

14. obletnica Slovenskega doma v Berazateguiju je bila v nedeljo 11. novembra. Praznovanje se je začelo s sveto mašo, ki jo je daroval msgr. Orehar. Po skupnem kosilu je povezoval popoldanski program inž. Andrej Vidmar: pozdrav predsednika Doma Janka Štrbenca, govor Katicke Cukjati, nastop šolskih otrok (Betka Vitrih), pevskega kvarteta in mladenk (recitacija in simbolična vaja), igranje na citre (Matevž Dolenc) in nastop šolarjev z melodikami (Jože Omahna).

Duhovne vaje

Duhovnih vaj za žene, ki so bile v zavodu Marije Pomočnice v San Miguelu od 2. do 4. novembra, se je udeležilo 54 žena, duhovnih vaj za dekleta (2. skupina) na istem kraju od 16. do 18. novembra pa 34 deklet. Oboje je vodil p. dr. Lojze Kukovica DJ.

Exposlov 79

„Slovenstvu v čast in Argentini v poklon“ je bilo geslo II. razstave slovenske gospodarske podjetnosti. Organizirala jo je kreditna zadruga SLOGA v prostorih Slovenske hiše od 8. do 18. novembra. V pripravljalnem odboru so bili Božidar Fink, Stanko Jerebič, France Hrovat, Mar-

jan Loboda, dr. Anton Šimenc, Franc Bidovec, arh. Marjan Eiletz, Zdenko Hribar, Jernej Štefe, arh. Jure Vombergar, Jože Žerovnik in arh. Franci Klemenc.

Za argentinsko javnost je bila razstava odprta 8. novembra, za slovenske obiskovalce pa naslednji večer. Razstavljenih je bilo 32 paviljonov in 15 razstavnih desk.

20-letnica cerkve Marije Kraljice v Slovenski vasi

20. obletnico blagoslovitve cerkve Marije Kraljice v Slovenski vasi so obhajali v nedeljo 18. novembra. Praznovanje je zajelo slovesno sv. mašo (msgr. Orehar) s petjem cerkvene zborov (Ivan Mele), skupno kosilo v farni dvorani, ob 5 popoldne blagoslov v cerkvi in potem kulturni spored v dvorani: govor župnika Janeza Petka CM, govor lic. Andreja Rota in nastop vseh vaških pevskega zborov (Zdenka Jan in Ivan Mele) ter gojencev Misijonskega zavoda.

Romanje Pristavčanov

V nedeljo 18. novembra popoldne je slovenska skupnost iz Castelarja romala v slovensko cerkev Marije Pomagaj v Slovenski hiši. Najprej so imeli evharistično pobožnost s petimi litanijami Matere božje in blagoslovom, potem pa romarsko sv. mašo.

Ob 30-letnici Slomškove šole

Vodstvo šole in odbor staršev Slomškove šole v Ramos Mejiji sta organizirala ob 30 letnici šole prijeteljsko srečanje vseh nekdanjih in

sedanjih učiteljev, katehetov, vseh predsednikov Slomškovega doma, članov odbora staršev in ožjih sodelavcev šole. Prireditve je bila v Slomškovem domu v soboto 17. novembra. Na programu je bil pozdrav predsednika odbora staršev Lojzeta Lavriča, voditeljice šole Helene Malovrh, šolskega referenta ZS Franceta Vitriha in govor univ. prof. dr. Vinke Brumna, skioptični prikaz iz življenja šole in slavnostna večerja.

Sveta birma

Na praznik Kristusa Kralja je bilo v slovenski cerkvi Marije Pomagaj birmovanje slovenskih otrok. Med birmansko mašo, pri kateri je pel Gallus, je delegat msgr. Orehar podelil zakrament potrjenja 51 deklicam in 29 dečkom. Bilo je to 12. že birmovanje slovenskih otrok v Argentini, odkar smo se naselili tu l. 1948. Leta 1949, 1952 in 1957 je škof Rožman birmal 588 otrok. Msgr. Orehar birma vsaki 2 leti, od 1967 pa doslej je birmal v slovenskem jeziku okrog 850 otrok.

Srebrni jubilej SLOGE

V soboto 3. novembra je SLOGA proslavila v Slomškovem domu svojo 25 letnico. Proslave so se udeležili msgr. Orehar, delegat slovenskega dušnega pastirstva, Miloš Starc, predsednik NO za Slovenijo, s soprogo, nekdanji in sedanji odborniki zadruge, Peter Markeš, zastopnik obeh slovenskih kreditnih zadrug v Kanadi, predstavniki vseh naših krajevnih Domov, zastopniki vseh organizacij in 21 od 28 ustanovnih čla-

nov zadruge. Dances ima SLOGA 2.400 članov.

Večer je vodil tajnik Marjan Pograjc, govoril je predsednik zadruge dr. Anton Šimenc, Zorko Simčič je predstavil pravkar izšlo knjigo prof. Franca Vebra Zadružna misel, ki jo je uredil, upravnik SLOGE Marjan Loboda pa je ob diapozitivih predstavil dosedanje delo zadruge. Večer se je potem nadaljeval ob pogrnenih mizah.

Sklep šole

Zadnje dni novembra ali prve dni decembra so bile sklepne prireditve naših sobotnih srednješolskih tečajev in ljudskih šol. Nekatere prireditve so bile združene tudi z zahvalno sv. mašo.

KJE JE KAJ

Leto 47

Januar 1980

UVODNIK	Pouk, tolažba, svarilo (Anton Orehar) ...	1
OB	Novoletna misel (Alojz Rebula)	5
NOVEM	Za svetovni dan miru (II. vatik. koncil) ...	6
LETU	Dobro, mirno novo leto! (Milena Merlak) .	7
	Skrivnostna zvezda repatica (Milena Merlak)	7
	Božična misel (Ljubka šorli)	8
	Ah, ti večno sveta noč (Vladimir Kos) ...	9
	Lilit Jules Lemaitre)	9
IZ ŽIVLJENJA	Nov človek za nove čase (Franc Rode)	17
CERKVE	Cerkev v današnjem času in CELAM (Franc Gn̂dovec)	21
	Škof Gregorij in socialni problem v njegovi škofiji (A. Horvat)	26
RAZNO	Duhovnik Jože Košiček se je odselil v večnost (A. O.)	32
	Kaj je komunizem? (Rudolf Smersu)	34
	Dopust	36
	O nastanku „Počitniškega doma dr. Hanželiča“ (R. Smersu)	37
	Moj učitelj (Mirko Kunčič)	43
	Narodnostna skušnjava (M. M.)	46
	Naše šole v letu 1979	53
V DRUŽINI	Družina stopa v novo leto (Vital Vider) ...	48
ZA MLADINO	Novo leto, dober dan! (Mirjam Jereb) ...	52
NOVICE	Svetovne	55
	Novice iz Slovenije	57
	Med nami v Argentini	60

Malo za šalo, malo zares

Pred sodiščem.

„Ali ste res zmerjali Toneta Go-
laža s tepcem, lopovom in tatom?“

„Res.“

„In ste mu rekli tudi, da je idiot?“

„In ste mu rekli tudi, da je idi-
ot?“

„Ne, to sem pa pozabil.“

— — —

„Že vse leto se vozim s tem av-
tom, pa nisem doslej plačal za po-
pravilo niti vinarja.“

„Vem, so mi povedali v tvoji me-
hanični delavniči.“

Učitelj: „Petrček, ali priznaš, da
si med odmorom rekel, da je ravna-
telj osel?“

Petrček: „Ja.“

Učitelj: „Naj ti bo za sedaj, ker
si povedal resnico in nisi lagal.“

— — —

„Svoji debelosti se moram zahva-
liti,“ razlaga obilnejši moški, „da
sem lahko bolj vljuden kot drugi.“

„Kako to?“

„Pred kratkim sem odstopil sedež
na avtobusu trem ženskam naen-
krat.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja konzorcij (msgr. Anton Ore-
har); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio
Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s.r.l., Estados Unidos
425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pi-
sarna, Ramón L. Falcón 4158, Bue-
nos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass
Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom,
6304 St. Clair Ave., Cleveland 3,
Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Tree-
view Drive, Toronto 14, Ontario, Ca-
nada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta
3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Pia-
zzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in
obmejnih državah je do 31. marca
1980: 65.000 pesov; v ZDA in Kanadi
25 dolarjev; v Avstriji 300 šilingov;
v Italiji 20.000 lir; drugje protivred-
nost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja in notranja oprema DŽ
in BS: Stane Snoj.

POZDRAVLJENA, MATI DOBREGA SVETA

Pozdravljena, Mati dobrega sveta,
ti luč blagodejna z večnih višav,
o pošlji vsaj žarek božjega ognja
svoje svetosti otrokom nižav!

Mati, svetuj nam na zemeljski poti,
strma je, težka, korak negotov;
preko nevarnosti naj nam pomaga
tvoja beseda in tvoj blagoslov!

Pozdravljena, Mati dobrega sveta,
ti zvezda blesteča sredi noči,
na morju življena v besnih viharjih
čolnič ti vodi nam preko čeri!

Mati, svetuj nam v temini nevere,
temni oblaki nad nami se pno,
vere katoliške drage svetinje
varuj, ohrani z mogočno rokó!

Pozdravljena, Mati dobrega sveta,
ti sonce ljubezni, zarja rodov,
ti duš apostolskih zvezda vodnica,
ti naš ponos si, in up, blagoslov!

Mati, svetuj nam v zadevi največji,
dušo nam reši, saj božja je last;
pot nam pokaži, ki vodi v nebesa,
večna ti bodi zahvala in čast!

